

School of Health, Care and Social Welfare

” VI SKA INTE ARBETA SÅ LÄNGRE”

EN FENOMENOLOGISK STUDIE AV DEN STUDIEMOTIVERANDE
FOLKHÖGSKOLEKURSEN.

- *ETT SAMMARBETE MELLAN ARBETSFÖRMEDLINGEN OCH
FOLKHÖGSKOLORNA*

RANA MANSOR / XANDRA TÖRNSTRÖM

Main Area: Work Life Science

Level: Advance

Credits: 15

Programme:

Course Name: Master's Thesis in Work Life

Course Code: PSA313

Supervisor: [Susanna Toivanen]

Examiner: [Ulrica von Thiele Schwarz]

Seminar date: [2022-06-03]

Grade date: [2022-06-03]

SAMMANFATTNING

Denna studie ämnar beskriva upplevelserna av samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna när det kommer till den studiemotiverande folkhögskolekursen. En kurs som i sin förkortning har kommit att kallas SMF. Samarbetet för att erbjuda kursen påbörjades 2010 och erbjuds idag till personer som är inskrivna på Arbetsförmedlingen, som har fyllt 16 år och som saknar gymnasieexamen. SMF ämnar motivera personer utan gymnasieexamen att gå vidare till reguljära studier. SMF är en av två kurser som Arbetsförmedlingen har att erbjuda arbetslösa som saknar gymnasiekompetens. Något som pekar på vikten av att kontinuerligt se över hur organisationerna som samarbetar gällande SMF upprätthåller och utvecklar sitt samarbete för att möta det behov som finns hos de arbetslösa som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Studiens centrala frågeställning är vad som är essensen i samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna gällande SMF, samt hur arbetat mellan organisationerna har utvecklats över tid. För att utveckla en förståelse för samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna har en fenomenologisk metod använts där 12 informanter har fått dela med sig om sina upplevelser av samarbetet gällande SMF. Resultatet visar att Arbetsförmedlingens reformering med dess digitalisering påverkat möjligheterna för att mötas på de sociala arenorna vilket har haft betydelse för de båda organisationerna att få insyn i varandras världar, således också på deras möjligheter att samarbete effektivt och gynnsamt för individens bästa. Resultatet visar att essensen gällande samarbetet kring SMF handlar om de sociala arenorna och de möjligheter som dessa erbjuder.

Nyckelord: *Folkhögskola, Arbetsförmedlingen, SMF, nätverksstyrning, samverkan, samarbete, digitalisering, sociala arenor*

ABSTRACT;

This study intends to describe the experiences of the collaboration between the Swedish Public Employment Service and the folk high schools when it comes to the study-motivating folk high school course. A course which in its abbreviation has come to be called SMF. The collaboration to offer the course began in 2010 and is today offered to people who are registered at the Swedish Public Employment Service, who have reached the age of 16 and who do not have a high school diploma. SMF intends to motivate people without a high school diploma to go on to regular studies. SMF are one of two courses that the Swedish Public Employment Service has to offer unemployed people who lack upper secondary school qualifications. This points to the importance of continuously reviewing how the organizations that cooperate regarding SMF maintain and develop their cooperation to meet the needs of the unemployed who are registered with the Swedish Public Employment Service. The central question of the study is what the essence of the collaboration between the Swedish Public Employment Service and the folk high schools regarding SMF is, and how the work between the organizations has developed over time. To develop an understanding of the collaboration between the Swedish Public Employment Service and the folk high schools, a phenomenological method has been used where 12 informants have been able to share their experiences of the collaboration regarding SMF. The results show that reform of the Swedish Public Employment Service with its digitalization has affected the opportunities to meet in the social arenas, which has been important for the two organizations to gain insight into the working world of each other to best support the unemployed, thus also their opportunities to cooperate effectively and favorably for the individual. The results show that the essence of the collaboration around SMF is about the social arenas and the opportunities that these offered.

Keyword: Folkhigh school, Swedish Public Employment Service, SMF, Cross-border collaboration, Digitalization, Social Arenas

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehåll

1. INLEDNING	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2. Syfte och frågeställning.....	3
2. TIDIGARE FORSKNING	4
2.1. Arbetsmarknadseffekter, ökade insatser och kontroll	4
2.2. Arbetsmarknadsinsatser	5
2.3. Studiemotiverande folkhögskolekurs (SMF)	6
2.4. Samarbete	7
2.5. Digitalisering.....	9
2.6. Sammanfattning av tidigare forskning.....	10
3. METOD.....	10
3.1. Förförståelse.....	11
3.2. Fenomenologisk metod	11
3.3. Deltagare och urval	13
3.4. Databeskrivning.....	13
3.5. Analys.....	14
3.6. Etiska överväganden	15
4. RESULTAT.....	16
4.1. Reformeringens konsekvenser och möjligheter	16
4.1.1. <i>De sociala arenornas betydelse</i>	16
4.1.2. <i>Navigera i en föränderlig värld</i>	18
4.1.3. <i>Mellan byråkrati och medmännisklighet</i>	20
4.2. Insyn i två världar.....	24
5. TEORETISK REFERENSRAM.....	26

5.1. Nätverksstyrning (Gränsöverskridande samverkan).....	26
5.2. Livslångt lärande.....	28
5.3. Yrkes- och myndiggörande kommunikation	29
6. DISKUSSION	31
6.1. Resultat i relation till tidigare forskning.....	31
6.2. Resultat i relation till teoretisk referensram	34
6.3. Fenomenologisk metod	39
6.4. Forskningsförslag framåt.....	40
6.5. Avslutande diskussion; <i>I skarven mellan nytta och bildning.</i>	41

1. INLEDNING

Denna studie har sitt fokus på det samarbete som 2010 utvecklades mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna givet den studiemotiverande folkhögskolekursen (SMF), som idag är en möjlighet som erbjuds personer inskrivna på Arbetsförmedlingen, som är fyllda 16 år och inte har gymnasieexamen eller grundläggande behörighet till högskoleutbildning. SMF är en förberedande kurs som pågår under tre månader och har för avsikt att leda vidare till reguljära studier. Under 2021 erbjöds kursen på 92 olika folkhögskolor runt om i Sverige, vilket möjliggjordes genom ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen, Folkbildningsrådet och den aktuella folkhögskolan (Folkbildningsrådet, 2022 c).

1.1 Bakgrund

Folkbildningsrådet (2022, c) understryker att folkbildningen är en stark resurs för det livslånga lärandet. Detta eftersom folkhögskolans utbildningskedjor med sina sammanhållna system av kurser och insatser skapar unika möjligheter för deltagarna att succesivt bygga upp sin kunskapsbank och höja sin utbildningsnivå, vilket stärker deltagarnas förutsättningar till fortsatta studier och etablering på arbetsmarknaden. SMF är en sådan möjlighet där den arbetssökande genom den studiemotiverande kursen kan upptäcka sina drivkrafter och hitta vägen vidare till fortsatta studier, ofta på den aktuella folkhögskolan.

Det folkbildningspolitiska målet anges tydligt i regerings propositionen (2013/14:171) *Allas kunskap – allas bildningar* där det framkommer att *”Folkbildningen ska ge alla möjligheter att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utvecklig och delaktighet i samhället”*. Folkhögskolan har följaktligen en högst aktuell roll när det kommer till den enskilda individens personliga utveckling och delaktighet i samhället (Folkbildningsrådet, 2022, a). Samtidigt beskriver Regeringskansliet (2020) att samhället står inför stora förändringar, där klimatomställning, digitalisering och förbättrad hälsa ställer allt högre krav på individens kompetensutveckling. För att möta de samhällsförändringar som samhällets står inför har Lorentz (2021, s.138) beskrivit hur bildningstanken har kommit att förändras med tiden. Bildningstanken idag betonar således något mer än bara den tidigare personlighetsutvecklande självbildningen. Folkbildning består idag av två halvmotstridiga bildningsbegrepp. Dels finns det fortfarande ett individuellt och personlighetsutvecklande innehåll, dels finns det ett samhällsorienterat innehåll som understryker att samhället som sådant måste ansvara för att människor kan leva i ett välfungerande samhälle.

Digitaliseringen är en av de samhällsförändring som kommit att bli alltmer närvarande i människors liv de senaste två åren med den pandemi som samhället stått inför. Digitaliseringen är ett sådant uppdrag som folkbildningen tagit sig an, eftersom folkbildningens demokratiska arbete är att främja deltagande och delaktighet i samhället. Folkbildningsrådet (2019) beskriver att det i Sverige idag finns 1,1 miljoner människor som sällan eller aldrig har använt dator eller internet, vilket ökar deras risker med att hamna i utanförskap när samhället alltmer går mot digitala lösningar. En sådan digital lösning som kan komma att påverka enskilda individer är Arbetsförmedlingens förnyelseresa som påbörjades 2021, där digitala lösningar såväl externt som internt blir mer framträdande ända upp på nationell nivå.

Arbetsförmedlingen och folkhögskolornas riksdagsuppdrag

Arbetsförmedlingen arbetar på uppdrag av riksdag och regering. Grunduppdraget beskrivs i lagar och förordningar. Regeringen ger Arbetsförmedlingen uppdrag, både löpande och i regleringsbrev. Regleringsbrev är det beslut som regeringen utfärdar varje år för att styra en myndighetsverksamhet. Arbetsförmedling som myndighet skall verka för att genom samarbete med myndigheter och andra ta tillvara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten som helhet.

Folkhögskolornas existens grundar sig på riksdagsbeslut. Riksdagen beslutar om statens syfte med att stödja folkbildningen. Folkbildningen finansieras av regeringen genom statsbidraget vilket regleras genom *förordningen av statsbidraget* (Folkbildningsrådet, 2018, a). Under de senaste åren har statsbidraget legat på strax över 4,4 miljarder kr. Ungefär fem procent av den totala summan går till särskilda insatser inom folkbildning. SMF är en sådan särskild insats.

1.2. Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att få en djupare förståelse för upplevelserna av det samarbete som skett mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna i termer av den *studiemotiverande folkhögskolekursen*. Studiens övergripande frågeställning har för avsikt att beskriva huruvida samarbetet upplevas och har förändrats över tid för de olika organisationerna.

(1) *Hur beskrivs upplevelsen av SMF?*

(2) *Hur har samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna fungerat och utvecklats?*

(3) *Vad är essensen när det kommer till samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna?*

2. TIDIGARE FORSKNING

Nedan presenteras en översikt över den tidigare forskningen gällande det som tidigare studerats när det kommer till Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna med fokus på SMF. Artiklarna skiljer sig åt gällande disciplin, ämne och fält men avser ge en övergripande inblick vad som tidigare studerats inom området. De empiriska områdena som identifierats är: (2.1) *arbetsmarknadseffekter, ökade insatser och kontroll*, (2.2) *arbetsmarknadsinsatser*, (2.3) *studiemotiverande folkhögskolekurs*, (2.4) *samarbete*, (2.5) *digitalisering*.

Tidigare forskning har sökts genom databaserna Google Scholar och SWEPUB samt via Folkbildningsrådet och Arbetsförmedlingens egna rapporter. Sökorden som används är: *Arbetsförmedlingen, folkhögskolan, studiemotiverande folkhögskolekurs, arbetsmarknadsinsatser och digitalisering*.

2.1. Arbetsmarknadseffekter, ökade insatser och kontroll

Forslund och Vikström (2011, s.31) har gjort en arbetsmarknadspolitisk översikt gällande effekter på sysselsättning och arbetslöshet. Författarna diskuterar den internationella forskningslitteraturen gällande förmedlingsinsatser och understryker att de avser öka sysselsättningen, vilket främst sker om förmedlingsinsatserna kombineras med kontroll. Ökad kontroll beskrivs som en biprodukt av det ökade stödet. Samtidigt lyfter Perssons (2018, s. 108) fram ett resultat från makro-studier, som försöker förklara skillnader mellan arbetslöshet mellan olika länder, vilket pekar på att ökad kompensationsgrad och längre ersättningstider leder till högre arbetslöshet.

Forslund och Vikström (2011, s. 24–25) lyfter fram att arbetsmarknadspolitiska insatser som mest, har en marginell effekt på sysselsättningen. Författarna betonar att insatserna bidrar till ökat arbetskraftsdeltagande, men att det inte finns stöd för att dessa åtgärder förbättrar matchningen för unga när det gäller arbete. För en stor grupp arbetslösa, menar Forslund och Vikström, är arbetssökandet den snabbaste vägen till ett nytt arbete och inte deltagande i olika program. Forslund och Vikström lyfter fram att arbetsmarknadspolitiska åtgärder endast kommer att bidra i mindre omfattning till den långsiktiga sysselsättningen. Forslund och Vikström (2011, s.26) har undersökt skillnaderna mellan grupperna inom de olika insatserna och menar på att lågutbildade med grundskola som högsta utbildningsnivå fick bättre resultat än personer med högre utbildning, samtidigt drog utomnordiskt födda större nytta av arbetsmarknadsutbildningen än deltagare från Sverige eller övriga Norden.

Forskare vid institut för arbetsmarknads – och utbildningspolitik skriver å sin sida att arbetsmarknadsutbildningar har varit framgångsrika över tid (Liljeberg 2016, s.45). Arbetssökande med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är en grupp som tycks ha haft god och långvarig nytta av att delta i arbetsmarknadsutbildningar i synnerhet när det kommer till 2000-talets första hälft. Denna grupp fick jobb snabbare, fick en i genomsnitt högre årsarbetsinkomst samt att de i lägre grad mottog försörjningsstöd som en följd av att ha deltagit i yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning. Särskilt stora var effekterna för dem som deltog under åren 2003–2006. Effekterna var generellt positiva för olika grupper av deltagare med funktionsnedsättning. Deltagarna fick arbete fortare, färre var inskrivna vid Arbetsförmedlingen och fler var sysselsatta efter programmet jämfört med arbetssökande med funktionsnedsättning som inte deltagit i en arbetsmarknadsutbildning. Målet med arbetsmarknadsutbildning är inte enbart att deltagaren ska hitta ett arbete. Arbetet ska också vara någorlunda beständigt. Det är vanligt att många som lämnar Arbetsförmedlingen återkommer som arbetssökande relativt kort därefter (Liljeberg, 2016, s.29). Olika grupper kan förväntas ha olika nytta av att delta i arbetsmarknadsutbildningar. Det är inte på förhand givet hur programmet kan förväntas fungera för deltagare med olika förutsättningar. För en arbetssökande som är relativt nära ett jobb skulle en arbetsmarknadsutbildning kunna vara det avgörande bidrag för att bli anställd, men kan innebära att det tar längre tid att få ett arbete än vad det skulle ha gjort om den inskrivna i stället hade fortsatt att aktivt söka arbete. Slutligen genomförde Statkontortet 2007 en kvantitativ utvärdering av olika folkhögskoleinsatser. Studien påvisar små och obefintliga effekter av insatserna och de avslutar sin utvärdering med att peka på att det är omotiverat att förlänga eller att föreslå någon ny satsning. Samtidigt påvisar Lindell m.fl. (2017, s. 3) i sin uppföljning att ungefär 4 av 10 individer har valt att fortsätta studera på folkhögskolans ordinarie kursutbud efter att de avslutat sin SMF.

2.2. Arbetsmarknadsinsatser

Arbetsmarknadsinsatser, så som arbetsmarknadsutbildningar, menar Liljeberg (2016, s. 5) är tänkta att bidra både till enskilda individers möjligheter till försörjning och till en bättre samhällsekonomi. Liljeberg skriver att arbetssökande ska ges möjlighet att förbättra sina kvalifikationer och därigenom lättare kunna bli anställningsbar och få ett arbete. När de arbetssökande får ny kompetens kan matchningen på arbetsmarknaden förväntas bli bättre. En arbetsmarknadsutbildning kan även ha ett indirekt syfte att aktivera arbetslösa eller att testa individens arbetsvilja. Arbetsmarknadsutbildningar finns både i form av bredare förberedande utbildningar och utbildningar med specifika yrkesinriktningar. Liljeberg (2016, s. 3) beskriver att det har skett en förflyttning när det kommer till

arbetsmarknadsutbildningar, från specifika yrkesinriktningar till mer förberedande utbildningar, så som SMF. Förberedande utbildningar har för avsikt att skapa förutsättningar för arbetssökande att kunna ta del av andra arbetsmarknadsprogram, så som yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningar.

2.3. Studiemotiverande folkhögskolekurs (SMF)

Regeringens målsättning var 2010 att den studiemotiverande folkhögskolekursen skulle leda till att 800 deltagare skulle gå vidare till reguljära studier, något som motsvarar 20 % av de 4000 utbildningsplatser som betalades ut till Folkbildningsrådet samma år (Lindell m.fl. 2017, s.20). Sedan 2017 har den målsättningen höjts till 25% (Cheung och Özcan 2015, s. 6).

Cheung och Özcan (2015, s.10–11) beskriver hur Arbetsförmedlingen och Folkbildningsrådet på central nivå, tillsammans fördelar platser, sprider information och följer upp insatser medan det på den lokala nivån handlar om ett organiserat samarbete mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna, vilket behöver ske på ett sådan sätt att platserna utnyttjas optimalt. Samarbetsavtal mellan parterna sluts i januari och omfördelningen av platser sker i april och i början av hösten för att möta den lokala efterfrågan. Folkhögskolorna ansöker om platser hos Folkbildningsrådet men platsantalet förankras med den lokala Arbetsförmedlingen innan ansökan sker till Folkbildningsrådet (Lindell m.fl. 2017, s. 20–23). Följaktligen är det Arbetsförmedlingen som hänvisar deltagarna till kursen, anvisningarna av deltagarna sker i mån av plats och planerat startdatum på den aktuella folkhögskolan. Folkhögskolorna får statsbidrag per deltagare men avbryter deltagaren utbildning inom de två första veckorna efter kursstart utgår ingen ersättning till folkhögskolan. Lindell m.fl. (2017, s. 21) förklarar att SMF mellan åren 2010 – 2016 har ändrats enligt tabellen nedan:

År	Ålder	Kurslängd	Övrigt
2010	16–24 år	12 veckor	Krav att ingå UGA (Jobbgaranti för ungdomar)
2011	16 – 24 år	12 veckor	Krav på UGA avskrivs
2012	16 – 24 år	12 veckor	Ersättning för resor under studietid möjliggörs
2013	16 – 25 år	12 veckor	Målgrupp utvidgas till 25 år
2014	16 – 25 år	13 veckor	Kursen förlängs
2016 -ff.	16 år →	13 veckor (möjlighet för 6 månader för personer med funktionsvarianter)	Alla över 16 som ej innehar gymnasieexamen/grundläggande behörighet för högskolestudier.

I en utvärdering visar Cheung och Özcan (2015, s.6) att SMF under åren 2010–2012 haft positiva effekter när det kommer till övergången till reguljära studier för unga mellan 16 – 24 år. Deltagarna hade högre sannolikhet att lämna arbetslöshet för ordinarie studier men lägre sannolikhet att lämna arbetslöshet för ett arbete utan stöd. I en annan rapport skriver Sohlman (2010, s. 68) att deltagarna i de förberedande utbildningarna har haft en svagare anknytning till arbetsmarknaden än deltagarna i arbetsmarknadsutbildningarna, där lågutbildade, funktionshindrade, utlandsfödda och inskrivna i Aktivitetsgarantin har varit överrepresenterade.

Folkbildningsrådet beskriver att SMF mellan 2011 och 2014 fungerat bra och att samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna var en bidragande faktor till de goda resultaten. Under 2021 gick 30 % av de unga (16 – 24 år) som deltog i SMF vidare till reguljära studier medan siffran var något lägre för individer från 25 år och uppåt där endast 24 % fortsatte studera. Totalt sett beskrivs 43 000 personer ha deltagit i SMF sedan start vilket resulterat i att 2339 fått grundläggande behörighet för högskolestudier och 699 för yrkeshögskola (Folkbildningsrådet, 2022, b). Folkbildningen anses svara ann bra på de behov som den studiemotiverande folkhögskolekursens målgrupp har.

2.4. Samarbete

Socialstyrelsen (2011) har tagit fram definitionsförslag på begreppen samarbete och samverkan. Samverkan handlar övergripande om något på ett organisatoriskt plan för ett visst syfte. Samarbete beskrivs å sin sida som ett bedrivet arbete gällande avgränsade uppgifter. Samarbete kan ske både på ett organisatoriskt och mellanmänniskt plan. Exempel på ett

organisatoriskt samarbete är att två organisationer ordnar och genomför ett gemensamt seminarium. Exempel på ett mellanmänniskt samarbete är när organisationernas personal hjälps åt med insatser för den enskilde. För studiens syfte har vi valt att fokusera på Arbetsförmedlingen och folkhögskolornas samarbete eftersom de både berör det organisatoriska och de mellanmänniska.

Lindell, Righard och Lejhall publicerade 2017 en uppföljning gällande SMF där de lyfter fram att folkhögskolans studiemiljö och pedagogik tidigare har varit framgångsrik vid arbetsmarknadsuppdrag, vilket är en bidragande orsak till att regeringen sedan 2010 avsatt särskilda medel till insatsen SMF (Lindell m.fl. 2017, s.3). Samtidigt framkommer det att antalet folkhögskolor som bedriver SMF har sjunkit från 121 folkhögskolor 2013 till 92 skolor 2021 (Lidell m.fl, 2017, s. 24 och Folkbildningsrådet, 2022, c).

Det minskade intresset att erbjuda SMF beskrivs bero på den låga nyttjandegraden från Arbetsförmedlingens sida. Arbetsförmedlingen utnyttjade 2016 knappt hälften av de avtalade platserna, samtidigt som folkhögskolorna hade beredskap för att ta emot betydligt fler. Den sjunkande intresset kan även bero på en åtskillnad mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna när det kommer till förståelsen av SMF. Lindell m.fl. (2017, s. 9) beskriver att Arbetsförmedlingen förstår kursen som vilken annan arbetsmarknadsåtgärd som helst, medan folkhögskolorna förstår kursen som ett uppdrag som bygger på ett samarbetsavtal, där folkhögskolan är initiativtagare till samarbete. Den skilda förståelsen kan påverka möjligheterna för att samarbetet då ett samarbete bygger på att båda organisationerna samarbetar och gemensamt planerar och hjälps åt med planerade insatser för individer. Samtidigt skriver Lindell m.fl. (2017, s.26 – 28) att samarbetet mellan den lokala Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna är avgörande. Ett sätt att samarbete har varit att erbjuda gemensamma informationsträffar för jobbsökande, där jobbsökande direkt har anvisats till SMF. En annan diskussion Lindell m.fl. (2017, s. 28–29) lyfter fram berör de utmaningar som kunnat identifierats mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna. Digital stödsystemet pekats ut som utmaningar, eftersom de inte har kunnat användas fullt ut, vilket inneburit att samarbetet förskjutits till personlig kontakt mellan Arbetsförmedlingen och personalen på folkhögskolorna. Den personliga relationen beskrivs som problematiskt utifrån två aspekter, dels den höga omsättningen personal hos Arbetsförmedlingen, dels för att målgruppen kontinuerligt vidgas, vilket påverkar möjligheten för en Arbetsförmedlare att samarbeta med folkhögskolorna eftersom gruppen blir större och kontinuerliga starter nu efterfrågas.

2.5. Digitalisering

Arbetsförmedlingen påbörjade 2021 *Arbetsförmedlingens förnyelseresa*. Denna resa innebär att ansvaret som tidigare legat hos Arbetsförmedlingen har förskjutits till de arbetssökande själva. Ekborg och Nääf (2018, s. 9–13) beskriver att målen för denna resa är att arbetssökande och arbetsgivare i första hand ska välja digitala kanaler när det kommer till kontakter med myndigheten. I dag är det tänkt att både arbetsgivare och arbetstagare ska starta sitt sökande på Arbetsförmedlingens hemsida, inte på kontoret. Kontakten med sökande ska således inte ske på Arbetsförmedlingens kontor utan genom e-post och telefonsamtal. Samtidigt har Ekborg & Nääf (2018, s. 27) fört en diskussion gällande den manuella inskrivning hos Arbetsförmedlingen, där dem pekar på att det kan vara ett tecken på att den sökande inte känner sig bekväm med digitala tjänster, där valet att inte använda digitala kanaler kan hänga ihop med andra former av stödbehov och vara ett tecken på att den sökande står långt ifrån arbetsmarknaden, något som är viktigt att uppmärksamma.

Warschauer (2003, s.47–48) lyfter fram att den ökade digitalisering leder till större krav på individen och minskar den direkta interpersonella kommunikationen. Konsekvenserna av detta kan vara att arbetssökande med otillräcklig digital kompetens därmed får svårare att utöva sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter gentemot samhället, i vårt fall Arbetsförmedlingen. Individens kompetens och vilja att använda sig av digitaliserade arbetssätt är också av största vikt. Warschauer (2003, s.44) menar att det krävs att individen vill lära sig att hantera digitala verktyg och att oviljan att lära sig hantera digitala verktyg kan vara en effekt på att självförtroendet inte finns. Då blir det viktigt att myndigheter finns där och uppmärksammar och stödjer. Det krävs idag att individen har de rätta kunskaperna och förmågan att kunna hantera den nya tekniken.

För att möta detta behov framkommer det i Arbetsförmedlingens regleringsbrev för 2022 att Arbetsförmedlingen ska kunna ge stöd till arbetssökande som behöver fysiska möten och att möjligheterna för arbetssökande att vid behov boka fysiska möten med myndighetens personal behöver öka igen eftersom det kan vara svårt att driva sina egna ärenden digitalt.

Personer som kan tänkas ha svårigheter med digitala arbetssätt är nyanlända, personer med språkstödbehov och personer med funktionsnedsättning. Det personliga distansmötet har visat sig vara svårnavigerat för arbetssökande som inte talar god svenska och som själva ska bedriva ett ärende. Samtidigt är personer med funktionsnedsättning överrepresenterade bland sällananvändare av internet, dvs. denna målgrupp kan ha svårt att ta sig fram digitalt (Analysavdelning 2021:11). Detta kan tänkas vara viktigt att ta med i bemärkelsen när det gäller samarbetet gällande SMF eftersom SMF är en kurs som erbjuds personer som inte fullgjort

sina studier, där önskan med kursen är att individen ska studera vidare. Skolverket (2022) skriver att framgångsfaktorer för att stärka möjligheterna för detta är, goda relationer, tydliga rutiner och snabba åtgärder samt individanpassad kommunikation och kolla på närvaro och frånvaro. Dessa framgångsfaktorer tänker vi kan påverka såväl samarbetet mellan Arbetsförmedlare och folkhögskolorna som direkt med individen.

2.6. Sammanfattning av tidigare forskning

Sammantaget visar den redovisade forskningen att förändringar är något som såväl samhället som individerna i samhället behöver förhålla sig till. Lindell m.fl. (2017) understryker att civilsamhällets förstärkta roll har påverkat folkbildningen, som kommit att spela en allt större roll. Samtidigt påvisar Lindells studie att allt fler folkhögskolor valt att inte bedriva SMF, från en topp 2013 på 121 folkhögskolor till en del 2021 där endast 92 folkhögskolor bedriver SMF. Det minskade intresset att bedriva SMF beskrivs att bero på Arbetsförmedlingens låga nyttjandegrad, där den under 2016 knappt utnyttjade hälften av de avtalade platserna. Ekborg och Nääf (2018) skriver om Arbetsförmedlingens förnyelseresa som är en annan förändring som samhället och individen idag behöver förhålla sig till. Författarna lyfter fram de digitala förändringarnas konsekvenser vilket innefattar en digitalisering av Arbetsförmedlingen där kontakterna mellan myndigheter samt arbetssökande och arbetsgivare i första hand ska ske genom digitala kanaler. Vidare beskriver folkbildningsrådet (2018) att folkbildningen anses svara ann bra på de behov som målgrupper för SMF har.

3. METOD

I följande avsnitt presenteras den fenomenologiska metoden men inledningsvis presenterar författarna sin förförståelse. Klingberg och Hallberg (2021, s. 181) understryker att det som är gemensamt för den fenomenologiska traditionen är den särskilt kritiska reflektionen över den egna förförståelsen. Efter förförståelsen presenteras den fenomenologiska metoden, hur deltagarna och urvalet skett, hur datainsamling och analys av data har gjorts samt hur etiska överväganden har hanterats.

3.1. Förförståelse

I linje med Denscombe (2018, s. 192) som understryker vikten av att vara medveten om antaganden, våga distansera sig och ifrågasätta de egna övertygelserna för att få syn på vad som skymmer bilden av den beskrivna verkligheten, presenterar här författarna sin förförståelse.

Enligt det fenomenologiska perspektivet ingår forskaren alltid i den sociala värld som studeras. Klingberg och Hallberg (2021, s. 177) beskriver hur alla är bärare av ett erfarenhetsförråd, vilket ramar in tankar och perspektiv. Tydliggörandet av vår förståelse skapar en möjlighet för det som fenomenologer kallar för epoché. Epoché är en central metod inom fenomenologi som innebär ett parentessättande gällande den egna existensen för att fokusera på innehåll och mening i informanternas beskrivningar. Förförståelse kan vara ett hinder för att ta in den andres perspektiv men kan samtidigt utgöra villkoren för förmågan att förstå, för att få kunskap om det som ligger under ytan i det insamlade datamaterialet (Klingberg och Hallberg, 2021, s.172). Författarna av denna uppsats har kopplingar till såväl Arbetsförmedlingen som till folkhögskolan. En av författarna har sedan två månader tillbaka en anställning som arbetsförmedlare hos Arbetsförmedlingen och har arbetsuppgifter inom SMF. Den andra författaren arbetar som kurator på en folkhögskola, som inte erbjuder SMF. Författarnas respektive anställningar har medfört att uppsatsidén växte fram. Vår gemensamma förståelse gällande SMF är att det finns olika sätt att se på hur organisationerna bör förhålla sig till SMF och arbetsmarknadsåtgärder. Ingen av oss har någon bred erfarenhet att arbeta med SMF. Vi vill således utifrån de olika professionerna ta reda på vad som är essensen i samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna, hur det har utvecklats och hur samarbetsparterna upplever insatsen. Vi har varit noga med att gå in i studien med öppet sinne, med en passionerad attityd och med stor nyfikenhet. Vi har även varit medvetna om att parantessätta vår förståelse för att helt och hållet koncentrera oss på innehållet och mening i informanternas berättelser.

3.2. Fenomenologisk metod

I följande presteras den fenomenologiska metoden vilket är den metod som författarna anser bäst passande för studiens syfte och frågeställning. Klingberg och Hallberg (2021, s. 167) understryker att den fenomenologiska metoden har sitt fokus på innebörd och mening samt upplevelser av företeelser som kan inbegripa flertydighet eller betydelseskilnader. Den fenomenologiska undersökningen har särskild betydelse när det kommer till att begreppsliggöra hur fenomen erfaras, vilket närmas utifrån en förutsättningslös begreppsläggning. Klingberg och Hallberg (2021, s. 166) beskriver den fenomenologiska

undersökningen utifrån en tvåstegsprocess. Forskaren behöver vända sig till ”sakerna själva”, och utöva en följsamhet i hur sakerna erfares.

Den fenomenologiska metoden är en kvalitativ forskningsmetod där forskaren genom att studera ett mindre antal deltagare kan finna grundelement eller väsenegenskaper (essensen) i upplevelsen av ett specifikt fenomen, där väsenegenskaperna kan antas återkomma i upplevelsen av ”samma” fenomen hos flera (Klingberg och Hallberg, 2021, s. 62).

Klingberg och Hallberg (2021, s. 166) beskriver hur ordet fenomen hänförs från det grekiska ordet *phainomenon* som ungefär betyder; *det som visar sig*. Författarna understryker att sakerna själva är just fenomenet, så som det erfars, av någon i ett visst sammanhang. Zahavi (2019, s. 10–11) beskriver hur fenomen alltid förstås i ljuset av sitt perspektiv vilket aldrig är isolerat utan omgivet av och beläget i en horisont som påverkar innebörden av det vi förstår. Denscombe (2018, s.188) understryker att ett fenomen är något som behöver förklaras. Klingberg och Hallberg (2021, s. 167) beskriver hur den fenomenologiska metodinriktningen fokuserar på datanära analyser som har för avsikt att bidra med kunskap som kan ge förutsättningar för att förbättra en viss praktik. Vidare skriver Denscombe (2018, s, 187) att fenomenologin är förenad med en forskningsstil som betonar subjektivitet, beskrivning, tolkning och medverkan, snarare än objektivitet, analys, mätning och struktur. Den fenomenologiska forskningen fokuserar på människors uppfattningar eller åsikter, attityder och övertygelser samt känslor och emotioner. Denscombe (2018, s.189) beskriver hur det fenomenologiska perspektivet har ett intresse för det ”normala” och rutinmässiga aspekterna av människors vardagsliv.

Fenomenologin är användbar som metod inom områden som utbildning. Detta eftersom Denscombe (2018, s.189) understryker att fenomenologin har ett intresse för hur det sociala livet är konstruerat av dem som deltar i det. Denscombe (2018, s.190) lyfter fram att fenomenologin inte betraktar tolkningar av den sociala världen som helt individuella där verkligheten inte är unik för varje enskild individ utan delas av grupper, kulturer och samhällen. Slutligen skulle fenomenologin kunna exemplifieras genom en målning. En målning är lika mycket en del av konstnären som den är av scenen. Ju närmare konstnären tittar på målningen ju mer förstår hen den, vi uttalar oss till det vi har relation till (Adams, 2013, s. 50).

3.3. Deltagare och urval

För studiens syfte och frågeställning har intervjuer skett med aktörer inom Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna i mellansverige. Givet studiens omfattning valdes avgränsningen, mellansverige.

Inledningsvis kontaktades en arbetsförmedlare som innehar en av huvudrollerna inom SMF på en av orterna. Missivbrev och digitala missivbrev skickades också ut till folkhögskolorna. Utifrån kontakter på folkhögskolorna har vi fått kontakt med arbetsförmedlare. Urvalet är ett strategiskt bekvämlighetsurval. För studiens syfte har en sektionschef, fem arbetsförmedlare, en rektor och fem pedagoger valt ut. Klingberg och Hallberg (2021, s. 176) understryker att det vid fenomenologiska studier är vanligt att ha en kombination mellan strategiskt urval och bekvämlighetsurval då de som ska delta måste falla inom inkluderingskriterierna, vilket för denna studies syfte, är aktörer inom SMF i mellansverige. Klingberg och Hallberg (2021, s. 174) understryker att avsikten med att generera data är att skapa rik och mångfacetterad data för att kunna göra det studerade fenomenet så rättvist som möjligt.

3.4. Datainsamling

Datainsamling har skett genom semistrukturerade intervjuer där en fenomenologisk metodansats applicerats. Intervjuernas fokus har varit på informanternas upplevelse av samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna. Intervjuerna möjliggjordes genom att vi kontaktade informanterna via e-post och telefonsamtal. 12 intervjuer har genomförts. Samtliga intervjuer har genomförts av båda författarna. Nio på plats på den aktuella folkhögskolan eller på förmedlingskontoret och tre intervjuer har skett digitalt via Skype. Intervjuerna med respektive person tog cirka 45 minuter och alla intervjuer spelades in med mobilen. Intervjuerna transkriberades för att möjliggöra jämförelse av data för att finna essensen i upplevelsen av samarbetet. I det praktiska undersökandet handlade det om att möjliggöra för informanterna att så fullt och detaljerat som möjligt få dela med sig av sina erfarenheter av det fenomen som studeras (Klingberg och Hallberg 2021, s.166).

Denscombe (2018, s. 193) beskriver hur den fenomenologiska datainsamlingen ofta använder sig av bandinspelade intervjuer, där intervjuerna genomförs med de medlemmar vars erfarenhet undersökningen gäller. Djupintervjuer av de medlemmar vars erfarenhet undersöks kan skapa möjligheter för forskaren att se saker ur medlemmarnas synvinkel. För studien syfte har vi valt semistrukturerade intervjuer (se bilaga 1) där legat på individernas upplevelser. En semistrukturerad intervjumetod är flexibel och öppen metod med en viss

struktur för att kunna få fatt i essensen. Flexibiliteten möjliggör att omformulera frågor och komma med följdfrågor för att vid ett senare skede kunna återge en så verklig bild som möjligt.

3.5. Analys

Analysen av data har skett genom en tematisk textanalys. Den fenomenologiska analysen handlar om att rör sig mellan helhet till delar och tillbaka till en ny helhet. Analys bygger enligt Klingberg och Hallberg (2021, s. 177) på en metodologisk öppenhet. Det handlar om att göra fenomenet synligt och rättvist i livsvärldens komplexitet. Det är viktigt att förhålla sig reflexiv till den insamlade datan, samt att våga reflektera under hela forskningsprocessen. Under analysen skall olika meningsbetydelser sättas i relation till varandra.

Utifrån den metodansats vi valt blev det viktigt för oss att i det *första steget* enskilt samla ihop våra tankar för att få en känsla kring intervjun. Vi skrev var för sig ned tankar och teman som framkom utifrån intervjuerna. Det *andra steget* var att transkribera materialet. Analysprocessen påbörjades med att vi läste varje intervju för sig två gånger (Fejes och Thornberg, 2019, s.155). I detta steg var det mycket viktigt att lämna tolkningar och antaganden utanför och endast titta på de egna informanternas utsagor. Varje fundering eller tolkning skrevs ned på sidan för att inte låta dem störa, på så vis kunde vi parantessätta vår förförståelse (Descombe 2018, s.192–194). Vid läsning av materialet gjordes det bedömningar gällande hur användbar texten var. Det som inte var relevant för studiens syfte plockades bort från datamaterialet.

I det *tredje steget* handlade det om att göra en detaljerad analys av de meningsbärande enheterna. Här handlade det om att göra en kontextuell analys där meningsenheterna relaterades till varandra och till det sammanhang som enheterna ingår i (Fejes och Thornberg 2019, s.157). Det var viktigt för oss att reflektera över de olika framträdande teman vi såg och inte bestämma oss för fort för vad som gällde, utan att hela tiden göra jämförelser mellan intervjuerna. Regelbundet ställde vi oss frågorna; *kan det vara på ett annat sätt och vad betyder detta egentligen?* (Klingberg och Hallberg 2021, s. 176). I det *fjärde steget* handlade det om att arbeta med olika utsagor för att finna meningsenheterna och i detta arbete eliminerades eventuella irrelevanta utsagor, upprepningar togs bort och de meningsenheter som har liknande innehåll fogades samman (Fejes och Thornberg 2019, s.158).

I det *femte steget* påbörjas en genomgång av de situerade beskrivningarna som framkommit i materialet. Dessa studerades noga för att kunna identifiera centrala teman. När teman

identifierats genomfördes något som kallas en eidetisk reduktion, vilket innebär en reduktion till det utforskade fenomenets essens. Syftet var att skilja ut de teman som varierar och de teman som inte varierar. Essensen består av de gemensamma nämnarna för alla situerade beskrivningar. Essensen utgör fenomenets generella struktur. Det som skiljer situerade och generella strukturer åt är att den generella strukturen inte är relativ till en informants erfarenheter, utan bygger på en intersubjektiv överensstämmelse i alla informanternas erfarenheter (Fejes och Thornberg 2019, s.159). Det *sjätte steget* i denna process handlade om verifiering. Med det menas att det fenomenologiska resultatet verifieras av informanterna, vilket görs genom kompletterande materialinsamling som syftar till att kontrollera att forskarens slutsatser verkligen stämmer överens med essensen i informanternas upplevelse, detta skedde främst vid de två sista intervjuerna.

3.6. Etiska överväganden

Forskning är viktig och nödvändigt för både individernas och samhällets utveckling. Forskningen ska bedrivas på ett sådant sätt att den följer väsentliga frågor och att den håller hög kvalitet. Detta krav, som även kallas forskningskravet, innebär att tillgängliga kunskaper utvecklas och fördjupas och metoder förbättras. Vi har tagit del av och uppfyllt Vetenskapsrådets forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning (2002). *Informationskravet* uppfylldes genom att informanterna tydligt informerades om syftet med studien. *Samtyckeskravet* uppnåddes genom information om rätten till att avbryta eller avstå intervjun vid upplevelser av påfrestningar. *Konfidentialitetskravet* innebar att vi informerades om att de är anonyma med namn och att vi kommer att använda fiktiva namn i arbetet. De informerades också om att transkribering kommer att hanteras på ett varsamt, vilket i den här bemärkelsen innebär att vi dels varit försiktiga med våra antaganden och utforskat dessa, dels använt de fiktiva namnen på dokumenten och endast använt oss utav materialet under studiens tid och därefter låtit materialet passera en dokumentförstörare. *Nyttjandekravet* handlar om att informanterna fick information om att vårt insamlade material endast är för forskningsändamål. Allt intervju-material samt transkribering förstörs efter att uppsatsen är färdig.

4. RESULTAT

I detta kapitel presenteras resultatet av det empiriska materialet. För upprätthållandet av anonymitet har informanterna tilldelats fiktiva namn. Resultatet bygger på 12 kvalitativa intervjuer med personal från Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna. Resultatet presenteras tematiskt utifrån informanternas beskrivningar. Inledningsvis presenteras det första temat som vi valt att benämna *reformerings konsekvenser och möjligheter*, vilket sammanfattar hur Arbetsförmedlingen och folkhögskolornas samarbete har fungerat och utvecklats. Temat presenteras med tre underrubrikerna, *de sociala arenornas betydelse*, *navigera i en föränderlig värld* och *mellan byråkrati och medmännisklighet*, vilket har kommit att förstås som essensen i samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolan. Därefter presenteras det andra temat som vi valt att benämna *insyn i två världar* som besvarar både upplevelsen av samarbetet och essensen i samarbetet mellan organisationerna.

4.1. Reformerings konsekvenser och möjligheter

I följande avsnitt behandlas informanternas erfarenheter av hur samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna förändrats givet den reformering som Arbetsförmedlingen genomgått under 2020.

4.1.1. De sociala arenornas betydelse

Gemensamma mötesplatser är ett tema som växt fram under intervjuerna där informanterna är överens om att SMF tidigare har fungerat effektivt genom det samarbete som möjliggjorts vid fysiska möten mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna. I citatet nedan berättar informanterna om sina erfarenheter av samarbetet innan reformeringen,

” Vi har tidigare träffats på Arbetsförmedlingen kontor, där har vi haft gemensamma informationsträffar, på så sätt har vi kunnat knyta kontakt med varandra som samverkansparter men också med deltagare. Vi har också kunnat besvara frågor och funderingar som deltagarna haft utifrån våra olika professioner, ja det här gav också utrymme för oss att samtala kring deltagare och lära känna varandra bättre” (Olga)

”Vi som pedagoger åkte också dit, vi har haft en gång i veckan då vi åkte dit och Arbetsförmedlingen kallade nya deltagare och Arbetsförmedlingen bokade ett konferencerum och vi presenterade SMF och Arbetsförmedlingen var med och presenterade sitt, vi samarbetat om information för deltagarna, det var bättre för deltagarna, de förstod bättre vad det handlade om” (Astrid)

”När jag började här för sex år sedan upplevde jag det som ett mycket mer intimt förhållande vad det gäller SMF teamet och handläggarna. Arbetsförmedlingen var annorlunda organiserat och vi var organiserade annorlunda och då byggde det väldigt mycket på hur vi kommunicerade och jobbade tillsammans, och vi hade informationsträffar tillsammans” (Mattias)

Informanterna ovan beskriver hur det såg ut innan reformeringen då det fanns större utrymme för de båda organisationerna att samverka genom fysiska möten. Informanterna beskriver att de sociala arenorna har haft stor betydelse för samarbetet, men att detta även är något som direkt påverkar deltagarna i programmet. I linje med Olga, Astrid och Mattias lyfter Saga och Anna fram sina tankar om samarbetet, där de pekar på vikten av en arbetsförmedlarens närvaro för att skapa möjligheter för deltagarna,

”Förr var det ju bra, idén kom från ett tidigare etableringsprojekt där Arbetsförmedlare satt på folkhögskolan då blev det väldigt lätt samarbete [...] jag tror för sökande var det säkert bra då var ju Arbetsförmedlingen så nära då kunde man nästan, såg man att de inte aktivitetsrapporterat så kunde man exempelvis, hålla kom ihåg att skicka in din rapport nu då. Det var service på hög nivå, men det kommer aldrig att bli så igen Arbetsförmedlingen ska inte jobba så längre, vi ska ju vara en kontrollmyndighet” (Anna)

”Jag och en kollega hade de språksvaga som kom till SMF och vi brukade åka dit en gång varannan vecka och sitta med lärarna på SMF och gå igenom hur det går för de olika deltagande, vi hade ett tätt samarbete på det sättet, att vi satt och prata om varje deltagare, och hur vi kunde samarbeta för deltagarens bästa” (Saga)

I citatet ovan beskriver Anna och Saga liknande erfarenheter som Olga, Astrid och Mattias när det kommer till sociala arenornas betydelse. Något som var möjligt innan Arbetsförmedlingens reformering 2020. I citaten nedan betonar även Mattias, Saga och Ingela de sociala arenornas betydelse för kvalitetssäkring, där de understryker kroppsspråkets betydelse,

”Förut hade man mer tid att lägga på en sökande, vi har haft varsel, vi är inte lika många längre [...] Förut hade jag kanske 200 sökande, jag visste vart de var och vad de gjorde, man kände dem, men sen från 200 sökande till 600 sökande går de inte längre att ha den relationen. Ökningen beror på nedskärningar och fler inskrivna [...] vi ska inte träffa dem, då ser vi inte om de förstår oss [...] det är svårt att säkerställa att deltagaren förstår informationen via telefon, brev eller kallelse, de kan lixom i telefonen bara säga; ja ja ja. Ok. Men vi kan aldrig säkerställa om de förstått, om vi träffats skulle man kunna se det mer på kroppsspråket. Det gäller även hälsan, man kan se om någon tar hand om sig själv och kan klara av SMF, eller om vi misstänker psykisk ohälsa” (Saga)

”Man kan inte riktigt säkerställa att de förstått vad det innebär, träffas man så ser man lixom, förstår du. Kroppsspråket är viktigt. Det gäller både ungdomar och nyanlända. Ser man dem och träffar dem så förstår man via ögonkontakt och kroppsspråk att de hänger med” (Ingela)

”Ledare och de som sköter de stora frågorna, måste finnas men här skulle jag uppskatta att vi på golvet ska ha den dialogen, det blir väldigt mycket enklare om man känner varandra [...] Den personliga kontakten är enormt viktigt, och som vi haft genom alla år [...] och jag skulle önska och jag tror att vi alla skulle vinna på det, och det är ju där ledning och chefer, de förstår inte de frågorna, de ser bara antal, dadada, siffror och gör en slags analys av det, de har inte sämre intentioner de ligger bara på olika nivåer” (Mattias)

I linje med Saga, Ingela och Mattias tydliggör Anna och Mattias kroppens betydelse för förståelse,

”Det som är skillnad var ju att när man satt i ett möte med någon, att man såg om de förstod, du ser ju inte när du berättar något på telefonen, ansiktsuttrycket eller sånt blir ju annat när man träffas” (Anna)

”Det där digitala i all ära, jag är för digitalisering på många plan, men människor är människor och vi behöver mötas [...] hur mycket är ord och annat, ord är en ganska liten del av vår kommunikation (Mattias)

I citaten ovan är samtliga informanter överens om hur viktigt det fysiska mötet är för att kunna upprätthålla ett gott samarbete. Flertalet gånger förtydligar informanterna vikten med det fysiska mötet då de skapar förutsättningar för båda parter att tydliggöra sina roller när det kommer till SMF, få ett ansikte på varandra och snabbt kunna utbyta information gällande snabba förändringar. Samtidigt understryker samtliga informanter att det fysiska mötet inte bara haft betydelse för samarbetet mellan dem utan framför allt för deltagarna. De sociala arenorna skapar förutsättningar både utifrån ett deltagarperspektiv som ett samarbetsperspektiv. Det skapas således möjligheter för förståelse som binder samman Arbetsförmedlingen, folkhögskolan och deltagarna. Sammanfattningsvis beskriver informanterna att tiden innan reformeringen, när de kunde ha fysiska möten, möjliggjorde samarbetet på ett annat sätt. Mycket fokus har lagts på beskrivningar av kroppens betydelse för att skapa goda förutsättningar i processen mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolan, framför allt när det kommer till deltagarens förståelse.

4.1.2. Navigera i en föränderlig värld

Den reformering som av Arbetsförmedlingen genomförde 2020 innebar i grova drag en digitalisering av Arbetsförmedlingen, vilket i sin tur förändrade arbetssätten för såväl medarbetarna inom Arbetsförmedlingen som för deras samarbetsmöjligheter med såväl folkhögskolorna som direkt med deltagarna. Digitaliseringen har även påverkat folkhögskolornas arbete då de utifrån sitt uppdrag ska minska utbildningsklyftor och skapar förutsättningar för deltagarnas möjligheter att utvecklas. I citatet nedan berättar Göran om sin föränderliga arbetsmiljö, där han beskriver att digitalisering av Arbetsförmedlingen har varit bra för hans arbetsbelastning men sämre för samarbetet och att detta indirekt påverkat deltagarna,

” Det är positivt för min arbetsbelastning med digitaliseringen, men för deltagaren och för samverkan mellan oss kan det vara sämre, vi kan inte hjälpas åt längre. Jag menar en del deltagare behöver man sitta ner med, man behöver träffas. Man kan göra mer exakta och precisa bedömningar när man träffar en deltagare ansikte mot ansikte, ser dennes kroppsspråk och får en känsla, det har betydelse” (Göran)

I linje med Göran berättar även Maria om Arbetsförmedlingens arbetsbelastning där hon samtidigt pekar på rutinernas betydelse och personalomsättningens påverkan. Maria understryker även återkopplingen och vikten av snabb och direkt kommunikation,

”Jag vet inte om det är en hög arbetsbelastning hos Arbetsförmedlingen eller bristande rutiner, men de verkar som det varit hög omsättning på personal hos Arbetsförmedlingen, det gör ju vårt samarbete problematiskt, när nya kommer in. Det kan ta flera veckor för folkhögskolan att få återkoppling, [...] sen är det ju så att vi har individer ibland där man behöver snabb och direkt kommunikation mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolan, i alla fall om man har ett deltagarperspektiv” (Maria)

Linnea är en annan person som upplever digitaliseringen, där de fysiska mötena uteblir, som problematisk eftersom det innebär att samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna behöver ske via digitala verktyg, som visat sig vara svårt att samverka genom. Linnea beskriver även hur detta direkt påverkar folkhögskolan,

”Deltagare kommer hur som helst, de försvinner ibland, och vi kan inte få tag på Arbetsförmedlingen då vi är hänvisade till kontakt via mejl eller en direkttelefon som inte är bemannad. Det går inte att för folkhögskolan att anställa personal, förbereda för SMF och sedan inte få den ersättning som vi planerat för, vi försöker möta Arbetsförmedlingens behov, men samtidigt är individen viktigast för oss och inte de byråkratiska delarna. För deltagaren kan inte det här heller var bra. De bara svävar i luften” (Linnea)

I citatet ovan beskriver Linnea en brist i förbindelsen mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna. Den bristande kommunikationen påverkar folkhögskolan negativt. Detta beskrivs både problematiskt utifrån förhållningsättet mot deltagaren som de ekonomiska aspekterna. Nedan beskriver Ingela en liknande upplevelse när det kommer till de förändringar som skett inom Arbetsförmedlingen,

”Sedan vi slutade ha kontinuerliga träffar en gång i månaden har det varit svårt att finna rutiner för hur vi ska introducera och handleda deltagarna, det är också svårare att följa med i förändringar. Vi gör vårt bästa, men förut var det lättare. Vi har åkt ut och de har kommit hit. Vi träffades, de var bättre för deltagaren och för vårt samarbete” (Ingela)

Här pekar Ingela på reformeringen och det konsekvenser som följde med, vilket har haft stor betydelse för individen och för samarbetet. Tros att informanterna flera gånger betonar att det tidigare arbetssättet fungerat bra så finns det dock en optimism för framtiden när det kommer till att anpassa sig till det nya och finna digitala lösningar. Nedan berättar Astrid, Maria och Anna om sina uppfattningar gällande möjligheterna att samarbete i en föränderlig värld,

”Vi försöker hitta digitala rutiner som funktionsbrevlådan och mejlkontakt med den berörda personen, men också direkta samtal. ja direkt samtal funkar bäst. Sen är det viktigt med återkoppling. I sådana här organisationer är återkoppling och direkta samtal a och o. [...] vi har digitala möten tillsammans där vi lyfter viktiga saker (Astrid)

Samarbetet är väldigt bra, det är kontinuerlig kontakt med folkhögskolan dagligen, varje dag har man kontakt med folkhögskolan på ett eller annat sätt [...] vi ses inte men vi prat eller mejlar (Maria)

Det är att man ses en gång i månaden och lyfter frågeställningar, att vi har ett tätt samarbete som är kontinuerligt pågående hela tiden (Anna)

Trots att vardagen har förändrats beskriver informanterna hur de försöker anpassa sig till de nya arbetssätten, de försöker finna lösningar i vardagen för att främja en god kommunikation som syftar till att förbättra samarbetet mellan dem och möjligheter för deltagarna. Digitala möten, mejl och dagliga samtal är en del av den dagliga kommunikationen. Ett gott samarbete är trots förändringar de mål som samtliga informanter ändå strävar mot.

4.1.3. Mellan byråkrati och medmänsklighet

Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna är överens gällande vad som är framgångsfaktorerna när det kommer till samarbetet mellan dem. Ett stort fokus läggs på vad som är mest gynnsamt för deltagarna som ingår i SMF. Deltagarperspektivet är viktigt där ett snabbt agerande för att kunna fånga upp individen beskrivs som avgörande samtidigt understryker informanterna att det inte går att göra undantag när det gäller regelverken. Nedan synliggör Astrid vad som inledningsvis är viktigt när det kommer till SMF,

”Det som vi tror funkar bäst är rätt kartläggning från början när det kommer till kartläggning av behov, snabba och flexibla lösningar så att ingen behöver vänta och förståelse för målgruppen, finns inte den från båda parter är det svårt” (Astrid)

I citatet ovan beskriver Astrid att rätt kartläggning från början är en grundförutsättning, vidare understryker hon att förståelsen för målgruppen från båda parter sida är viktigt för att samarbetet ska fungera så effektivt som möjligt och vara funktionellt för deltagaren. I linje med Astrid berättar Linnea och Per om upplevelsen av att deltagarna har fel uppfattning när de kommer till SMF,

”Vår upplevelse är att deltagarna anvisas hit utan att man ens har pratat med dom, eller vad vet jag, kanske har man pratat men dom har inte förstått, de händer att de inte förstår vad SMF innebär, det är ju bra om deltagaren förstår från början vad SMF är, det skulle ha dragit ner på det här administrativa jobbet, och ja, jagandet [...] sen är det ju det här med ekonomisk biten, det blir liksom svårt för folkhögskolan, planen är ett visst antal men flera hoppar av” (Linnea)

”Deltagarna förväntar sig inte riktigt det som SMF har att erbjuda när de kommer, samtidigt är det svårare nu med digitaliseringen, klart att information går förlorad mellan arbetsförmedlare och deltagaren, sen har GDPR också ställt till det, vi får inte skriva vad som helst till varandra mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolan, kanske vore det bra att kunna samverka mer gällande de personer som står absolut längst ifrån arbetsmarknaden, de som kanske har svåra funktionsvariationer eller psykiska ohälsa” (Per)

Linnea och Astrid beskriver ett missnöje när det kommer till själva staren av SMF. De beskriver att deltagarna ibland upplevs komma med för lite förståelse av vad SMF kan erbjuda och att detta påverkar möjligheterna för deltagarna och samarbetet kring deltagaren som är inskriven på SMF. Samtidigt upplever Astrid den inledande biten av SMF annorlunda där hon pekar på de digitala lösningar som idag finns,

”Mycket av informationen finns just nu på nätet, man kan ju gå in och läsa vad kursen handlar om och vad den innebär, jag tycker att den informationen de får från Arbetsförmedlingen den är tillräcklig, det blir för mycket för Arbetsförmedlingen att gå in och berätta hur vi arbetar när de inte vet hur vi arbetar, man kan generellt prata om kursen att den är studiemotiverande för arbetssökande [...] utöver det tycker jag inte att de behöver säga mer, (Astrid)

Ovan beskriver Astrid att Arbetsförmedlingens information till deltagaren är tillräcklig och att det inte behövs mer eftersom det delvis finns digitala lösningar och delvis blir problematiskt eftersom Arbetsförmedlingen inte vet hur folkhögskolan arbetar. Utifrån denna utsaga blev vi nyfikna på att förstå hur detta kan påverka de språk- och digitalt svaga när det kommer till exempelvis anvisningar och avhopp.

”Det finns många som väljer att inte börja, och det är inget som vi kan göra något åt utan vi hänvisar bara tillbaka till Arbetsförmedlingen [...] vi hade för en månad sen, 261 som var anvisade av dessa har 137 registrerats med start hur många av dessa vi har genererat pengar för minns jag inte men det var inte alla 137, kanske runt 100” (Astrid)

För att fördjupa vår förståelse för detta ställdes frågan till Arbetsförmedlingen som verkar nöjda med sina resultat,

”När vi sitter i folkbildningsforum så tappar de ibland hakan när de får veta hur många beslut vi har på ett år [...] det Arbetsförmedlingen tittar på är bara anvisningarna det är det som är med i våra styrkort lixom” (Anna)

Här berättar Astrid och Anna om två sidor av samma mynt. Anna är nöjd med sina anvisningar och får beröm för det goda arbetet. Astrid upplevs också nöjd med den information deltagarna delges innan de kommer till SMF, detta trots att hon lyfter fram att det i slutändan endast är

ca 38% som fullföljer SMF- kursen. Detta diskuterades med Maria som berättar att deltagarna som inte kommer till start, fångas upp snabbt. Maria förklarar följande,

”Nu är det mer liksom det sköts via telefonsamtal så görs det en bedömning så sitter vi och tar beslut och så ringer vi upp när de inte sköter sig det är liksom, förr hade man liksom på ett längre [...] jag vet inte hur mycket avbrott vi hade då vi upplever att det blir rätt mycket avbrott nu” (Maria)

Astrid och Annas utsagor pekar på att anvisningar har gett goda resultat men att avbrottens betydelse fått mindre utrymmer. Samtidigt berättar Maria om en form av maktförskjutning där en arbetsförmedlares uppgift idag till största del handlar om att kontrollera, snarare än om att fatta rätt beslut från början. Maktförskjutningen och kontrollperspektivet är även något som diskuteras av både Mattias, Göran och Per i nedanstående citat,

”Vi jobbar ju inte, vi är ju inte Arbetsförmedlingen utan vi vill ha långsiktiga lösningar och vi ser hela människan vi jobbar bara inte mellan arbete och studier då skulle inte den här verksamheten vara framgångsrikt hävdar jag, utan genom att vi tar in massa annat [...] vi har ett bredare perspektiv och myndigheten kanske inte kan ha det så men vi har haft en väldigt bra förståelse och vi kan fylla olika funktioner här ” (Mattias)

”För att uppnå ett effektivt arbete inom SMF måste vi agera direkt, med sanktioner och skicka underrättelser i alla de situationer som individen avböjer, enligt regelverken [...] något måste hända för annars flyter individen bara på”. (Göran)

Om inte vår del i kontrollen fungerar kan vi inte förvänta oss förändringar i individens beteenden, men jag måste ändå säga att just nu är det svårt att hinna i kapp [...] det är svårt ibland vill man ge individen en chans, det är en sådan målgrupp, det kanske har hänt något, det mår kanske dåligt, man vill liksom inte förstå för den här personen (Per)

I nedanstående citat har Olga funderat kring kontrollperspektivet och lyfter samtidigt fram åtgärdernas betydelse,

”Det känns som att Arbetsförmedlingen inte vill göra sitt arbete, de verkar undvika att ta åtgärder, det vet ju dem bäst om, jag menar hur kan man annars förklara att deltagare vecka efter vecka finns kvar i vårt system men aldrig är här [...] från vår sidas skickas informationen alltid direkt till Arbetsförmedlingen om en deltagare inte dyker upp, men ändå finns de kvar” (Olga)

Elsa och Maria delar Olgas funderingar gällande tidsaspekten kring åtgärder,

”Vi har liksom deltagare som inte har dykt upp från första dagen, vi har rapporterat det, men deltagaren står fortfarande kvar i systemet efter flera veckor” (Elsa)

”Eftersom anvisningarna finns med i våra styrkort, att vi ska anvisa så tror jag ibland att det tar över, man tänker inte på vem man anvisar så länge den uppfyller villkoren, det kan så klar vara anledningen till att vi har många som inte går till SMF och blir kvar i systemet (Maria)

Marias diskussion om anvisningar stöds utifrån Sagas utsaga, där hon pratar om ett system som kallas profilering där Arbetsförmedlingen gör bedömningar utifrån individens egna inlämnade uppgifter och bedömningsstödet förslag,

”Vi ska inte ha den här kontakten med deltagare längre, nu sker allt via profilering och digitalisering, vi ska inte möta deltagarna, det tillhör inte vår roll längre, inte efter reformeringen” (Saga)

I linje med Saga som berättar om ett distanserat förhållningsätt berättar Elsa om hennes upplevelse av arbetsförmedlingens ökade kontrollperspektiv.

”Ibland upplever jag att Arbetsförmedlingen har ett mycket större kontrollperspektiv än tidigare, det gör ju att de tappar individen. De ska ha mindre möten, hantera större antal deltagare, och de ska liksom mer kontrollera individen snarare än att tänka att det här är en långt gående insats som kräver samarbete på flera sätt” (Elsa)

Trots det ökade kontrollperspektivet lyfter Erik fram att SMF är ett steg i en längre process och han beskriver vikten av att styra individen till ett önskat läge. I nedanstående citat förklarar Erik följande,

SMF är ett steg i en längre kedja, du får inget jobb när du går SMF utan förhoppningsvis motivation för att gå mot studier och sen ett arbete, om du i redan första ledet i kedjan se att det inte funkar så måste du snabbt kunna få någon som ser dig som individ och ge dig rätt förutsättningar [...] så antingen ha dialogen med kunden direkt eller genom folkhögskolan, så vi har förutsättningar för att snabbt kunna styra kunden dit den behöver vara och också ha den här kontrollen.[...] Det som är viktigt i arbetet som arbetsförmedlare är förhållningsättet, att se individen, att kunna motivera personer, att man är ödmjuk och noggrann [...] vi behöver snappa upp dem väldigt snabbt. (Erik)

Utifrån utsagor som tidigare givits gällande deltagare - och individperspektiv blev det viktigt för oss att undersöka vidare. Erik beskriver vikten av att se SMF som en del i en längre kedja och pekar på vikten av att se individen, kunna motivera denna och att vara ödmjuk, vilket beskrivs som viktiga egenskaper. På vår följdfråga understryker Erik att inga undantag från regelverk får ske i relation till individuella behov. Detta tydliggörs i nedanstående citat,

Nej, är det korta svaret, det finns inga avvikelser som arbetsförmedlare kan göra från regelverken, vi måste alltid följa regelverken [...] allting lutar sig mot lagar och förordningar, det är ju aldrig ett tyckande i det hela, vi får känna och tycka vad vi vill med det är lagar och förordningar vi måste förhålla oss till (Erik)

Sammanfattningsvis behandlar temat *reformerings konsekvenser och möjligheter* tre underteman, *sociala arenornas betydelse, att navigera i en föränderlig värld* och *mellan byråkrati och medmänsklighet*. Utsagorna tydliggör att reformeringen har påverkat samarbetet mellan Arbetsförmedling och folkhögskolorna när det kommer till SMF. De hinder som kan finnas för samarbetet verkar hänga ihop med de möjligheter som de sociala arenorna tidigare erbjudit, där det fysiska mötet fått tagit plats. Denna förändring påverkar även möjligheten att få syn på kroppsspråk vilket flera informanter menar är avgörande för såväl samarbetet som målgruppen. Det har även framkommit att det mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna finns höga förväntningar på att se individen och möta denna utifrån individuella behov och förmågor samtidigt som Arbetsförmedlingens styrs och påverkas av sina regelverk, vilket de inte får avvika från. Samtidigt är det så att det finns en optimism för framtiden där informanterna söker efter nya sätt att arbeta på för att återupprätta ett fungerat samarbete utifrån Arbetsförmedlingens förändringar.

4.2. Insyn i två världar

I intervjuerna med de berörda informanter lyfts vikten av en insyn i de båda verksamheterna fram, vilket beskrivs som en framgångsfaktor för ett effektivt samarbete som leder till positiva effekter för samtliga parter. I citaten nedan berättar Astrid och Saga om vikten av att ha en insyn i båda världarna, det personligt engagemangets fördelar samt vikten av förståelse för målgruppen.

*”Det kan bero på flera olika faktorer ”****” har jobbat hos oss på SMF och har haft en delad tjänst inom folkhögskolan och Arbetsförmedlingen. Hon har varit inne och byggt upp SMF kursen och vet exakt vilka som är den målgruppen här på folkhögskolan, och vad som efterfrågas från Arbetsförmedlingens sida, oavsett vad det är så kan jag lyfta luren och ringa upp henne eller de Anna lärt upp” (Astrid)*

I linje med Astrid så beskriver Saga och Ingela Arbetsförmedlingens perspektiv på samarbetet,

*”Vårt samarbete fungerar bra, varför jag upplever det så är kanske för att Arbetsförmedlingen har ”****” som introducerat personalen i arbetssättet, som vi sedan tidigare har byggt upp, det är fungerande” (Saga)*

”Eftersom hon (kollegan) har jobbat på folkhögskolan så tror jag idag att det har bidragit till att hon kan jobba med hjärtat, hon kan liksom relatera, känna igen, hon känner till målgruppen och kan förstå bästa vägen för samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolan, men allt kan inte hänga på en person, det måste fungera med alla” (Ingela)

I ovan citat beskriver informanterna att insyn i båda världarna det vill säga, både Arbetsförmedlingens och folkhögskolans arbetssätt medför större kunskap om de båda

organisationernas sätt att arbeta vilket underlättar samarbete. I linje med Astrid, Saga och Ingela, berättar Linnea och Mattias om sina upplevelser,

”Det vi skulle behövt för ett gott samarbete är någon som har insyn i folkbildningen och vårt sätt att arbeta, det är som att vi och Arbetsförmedlingen kommer från två olika världar, det är svårt att samarbeta då när insynen i varandras organisationer saknas” (Linnea)

”Arbetsförmedlingen kom hit en gång varje start, en gång i veckan var det, för att samla ihop frågor, tankar eller så där, det försvann ju, jag tycker det var jätte bra, ju mer vi samarbetar, jag menar det blir enklare för Arbetsförmedlare att förstå [...] ibland behöver man ha mentor direkt med handläggare ju fler händer det är i mellan mer distanserat blir det för deltagaren, plus att man vill inte vi får ju förtroliga samtal [...]det kan vara så känsligt att man inte vill skicka mellan flera händer, det finns områden vi kan utveckla. I arbetet med människan så måste de organiseras det är jätte bra med de här direkta kontakterna, så det ser jag som positivt om vi skulle kunna hitta sätt att ha den här direkta kontakten” (Mattias)

Vidare beskriver Linnea och Mattias hur deras upplevelse av samarbetet med Arbetsförmedlingen har påverkats av att Arbetsförmedlare inte har insyn i hur folkhögskolorna arbetar samt att det finns en brist samarbetet kring deltagarna,

”Många gånger upplever jag det som att Arbetsförmedlare inte ens vet vad SMF innebär, deltagarna berättar om bristande information, de är helt förvirrade och de vet inte riktigt vad de gett sig in på” (Linnea)

”En del vet inte hur man ska skicka mejl, en del får information flera gånger, det är den deltagargruppen vi har [...] jag tycker de där rapporterna kan utvecklas, det handlar ju om det här digitala, jag brukar skriva mycket, bakgrund och varför, så det är ett område som kan utvecklas [...] det är jätte bra om man har en förståelse för att alla spelar en viktig roll för att motivera och det är jätte bra om Arbetsförmedlingen genast hör av sig, huru jag hörde att du inte är där så ofta, vad händer? Så kommer de till oss så säger vi vad kul att se dig här igen, jag har pratat med Arbetsförmedlingen och ja, det där samspelet kan innebära jättemycket för er för oss och framför allt för deltagaren” (Mattias)

Informanterna betonar vikten av erfarenheten från båda organisationerna och att detta har visat sig vara en nyckelfaktor, något som beskrivs som viktigt ur ett deltagarperspektiv. För att främja såväl samarbete som möjligheter är det viktigt med insyn i båda världar då det skapar förståelse samt ett personligt engagemang i det man gör.

5. TEORETISK REFERENSRAM

I detta avsnitt presenteras *nätverksstyrning, livslångt lärande och yrkes – och myndiggörande kommunikation* vilket är teorier som vuxit fram med resultatet.

5.1. Nätverksstyrning (Gränsöverskridande samverkan)

Nätverksstyrning beskrivs vara ett samhälle som styrs genom nätverk. Nätverksstyrning är som en renodlad form av koordinering, vilket kännetecknas av en frånvaro av en central koordinatör, uppkommen genom självorganisering och verkande genom kontinuerligt samarbete. Den renodlade nätverksstyrningen sker genom det ömsesidigt beroende aktörernas frivillighet och förtroendefulla samarbete i så kallade informella, öppna och flexibla former (Hertting och Vedung 2017, s. 42).

”Perfekt nätverksstyrning kännetecknas av en uppsättning aktörer i en platt organisation utan gemensamt överordnat centrum som genom att kommunicera på ett uppriktigt och ärligt sätt sonderar möjligheter att frivilligt samordna sig genom att slå ihop eller utväxla resurser med varandra för att lösa problem och självmant fattar beslut om att lägga ihop eller sinsemellan byta resurser” (Vedung 2006:15, refererat i Hertting och Vedung 2017, s. 42–43).

Hertting och Vedung (2017, s.29) skriver i sin bok *Den utvärderingstäta politiken* att den offentliga sektorns expansion har påverkat dess komplexitet. *”Den offentliga politiken är inte längre bara en lösning på ett problem, utan också ett problem som söker finna sin lösning”* skriver dem, vilket tydligt synliggör dess komplexitet. I sådana komplexa organisationer förklarar Hertting och Vedung (2017, s, 42) att nätverksstyrning med koordinering och samordning som ledord är något som är primärt, vilket utifrån detta perspektiv handlar mer om ett helhetsperspektiv och en synergieffekt än om enskilda organisationernas egen måluppfyllelse. Helhetsperspektivet och synergieffekten förklaras vara avgörande för att enskilda individer inte skall *”hamna mellan olika stolar”* i en form av byråkratisk rundgång. Således behöver idag, givet den komplexitet som samhället står inför, typiska samhällsproblem hanteras tvärs över den offentliga sektorn egna vertikala stuprör. Det är inte bara nödvändigt med en horisontell och flexibel samordning mellan etablerade verksamheter utan den frivilliga drivkraften är viktig eftersom den hierarkiska styrningen inte räcker till.

Nätverksstyrningsdoktrinen har enligt Hertting och Vedung (2017, s. 43–45) vuxit fram genom förståelsen för att komplexa samhällsproblem inte effektivt kan lösas genom centralt formulerade mål. Detta eftersom ett komplext problem har många dimensioner, orsakas av

många olika sammanflätade faktorer, vilka i sin tur påverkas av många olika verksamheter, aktörer och intressen.

Stuprör är ett begrepp som används för att förklara vertikala strukturer där var och en för sig är organiserade för att bearbeta problem, vilket beskrivs som problematiskt när målet är att klara av vissa mer övergripande och svårartade problem vars orsaker ofta är flera och är omstridda samt vars lösningar faktiskt är starkt beroende av att många aktörer har samverkande insatser. Snarare är det så att koordinering av olika aktörer blir ett sätt att föra samman flera olika perspektiv, kompetenser och resurser för att utveckla och förädla definitionen på problemet. Det handlar således om att organisera relationerna mellan de verksamheter och organisationer som berörs av och som påverkar det utpekade samhällsproblemet, det handlar både om att utbyta resurser och om att anpassa verksamheter och strategier till varandra.

Komplexiteten och ömsesidiga beroende är enligt nätverksdoktrinen det incitament som medför att aktörerna självmant samordnar sig med varandra. En given aktör som fått i uppdrag att hantera ett samhällsproblem gör i komplexa samhällen inte det själv, de är beroende av andra aktörer. Således äger aktören inte själva sin fråga och kontrollerar inte själv sitt utfall. Det är ömsesidigt beroende av varandra och beroende av gemensamma förhandlingar för att fullgöra sina till synes egna uppdrag. Tre varianter av självorganisering har kunnat identifierats, där de egna aktörerna får ut ett mervärde av samarbetet med andra aktörer. Följande är; *att slå ihop resurser till en gemensam pott, utväxla och utbyta resurser med varandra samt stämma av och anpassa sina respektive strategier så som planering mm.* (Hertting och Vedung 2017, s. 45–46).

Avslutningsvis består ett nätverk enligt Hertting och Vedung (2017, s.74–75) av självorganiserade horisontella relationer mellan samtliga som är berörda av ett problem. Inom nätverket har de olika aktörerna ett ansvar inför varandra, eftersom de utifrån ett nätverksstyrnings resultat gemensamt är ansvariga. En utvärdering i en sådan aspekt handlar om att se det horisontella samarbetet och dess risker, vidare är en viktig aspekt att se över hur överenskommelser och informella normer efterlevs och om återgäldning sker mellan samarbetspartner eller om det finns så kallade fripassagerare som inte lever upp till samarbetets struktur. Ett framgångsrikt samarbete tyckt uppstå genom en organiserad tillsyn eller kontroll av varandra samt en god insyn i varandras arbetsområden.

5.2. Livslångt lärande

Det livslånga lärandet är något som lyfts fram i EU – kommissionen, där man betonar vikten av att elever behöver bli proaktiva och självständiga. Individen behöver således vara beredd på att kontinuerligt förnya sina kunskaper och konstruktivt reagera på att problem och sammanhang uppträder i nya konstellationer, detta utifrån att vi idag lever i ett högteknologiskt kunskapssamhälle. Lärarens roll utifrån detta blir att följa, underlätta, observera, stödja och vägleda elevens egna ansträngningar att skaffa, använda och i sista hand skapa kunskap (EU-kommissionen 1998, citerat i Field 2000, s. 136).

Engelmark (2021) understryker att behovet av kompetensutvecklingen växer vilket innebär att individen behöver fort- och vidareutbilda sig, kanske flera gånger under arbetslivets gång. Vidare beskriver Engelmark hur regeringen i den senaste budgeten avsatt medel speciellt för livslångt lärande, för 2021 och två år framåt. Detta ansvar, att verka för det livslånga lärandet och öka kompetensutvecklingen i samhället har lagts på flera parter så som; *yrkeshögskolor, studieförbund, folkhögskolor och folkuniversitet*.

Cecilia Bjursell (2020, s. 7–9) skriver i en rapport för Nationellt kompetenscentrum för livslångt lärande att livslångt lärande är en process som handlar om förändring under hela livet och utgår från individen och som sker i alla sammanhang som individen befinner sig i det livslånga lärandet sker inom tre övergripande områden (1) att utvecklas som människa, (2) att utvecklas i arbetslivet och (3) att utvecklas som samhällsmedborgare. Det första perspektivet beskriver *policydokument* vilket innebär att staten gör satsningar på utbildningar. Det andra perspektivet hänvisar till *forskningsfält* som erbjuder teorier om vuxna och det livslånga lärandet och det tredje perspektivet presenteras som *kompetensutveckling i utbildningssystem*.

Enligt Bjursell (2020, s. 19–20) handlar den offentliga diskussionen i dagens samhälle främst om det livslånga lärandet vilket utgår från arbetsgivarna och samhällets behov, samtidigt pekar Bjursell på att det kan behövas en förskjutning i förståelsen då tankar om det livslånga lärandet i stället bör utgå från individen och undersöka vad det innebär för individen att delta i lärande och hur det påverkar individens uppfattning om sig själv. Hur ser individen sig själv i relation till omgivningen och till sitt sammanhang. Vad är det som skapar mening och engagemang hos enskilda individer. Vad upplevs meningsfullt och vad gör att individer faktiskt engagerar sig i ett lärande. Individens identitetsprocess är centralt för lärandet. Enligt Bjursell handlar det livslånga lärandet om två grundläggande komponenter. Dels handlar det om att närma sig lärandet som en helhet och som något

som uppstår i samspelet i det sociala sammanhanget, dels om att utgå från individens identitet och förståelse av sig själv.

Det livslånga lärandet som utbildningssystem dvs. det tredje perspektivet i Bjursells rapport lyfter fram att det finns flera utbildningsformer för vuxna deltagare och tillsammans så täcker dessa alla nivåer, från grundläggande utbildning för vuxna till högre utbildning. Utöver de som nämns i skollagen är det relevant att inkludera folkbildning, yrkeshögskola samt högskoleutbildning som centrala delar av utbildningssystemet. De statsfinansierade utbildningsinsatserna skall stödja individens inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden, förmedla och de ska främja en livslång lust att lära.

5.3. Yrkes- och myndiggörande kommunikation

En god yrkeskommunikation beskriver Røkenes (2016, s. 7–10) som något som bygger på en god yrkeskompetens där yrkesutövarens förmåga att förstå och förhålla sig till krav som uppstår inom dennes professionella sammanhang är avgörande. Inom yrkesutövarens yrkeskompetens lyfts handlings- och relationskompetens fram som viktiga komponenter. Relationskompetens handlar om förmågan att kommunicera och agera på ett sätt som är för den andre medan handlingskompetensen handlar om yrkesutövarens förmåga att handla och samverka. En god yrkesutövare klarar således av att förhålla sig till den andre på ett sätt som främjar den andres förmåga att lära, utvecklas, komma till insikt, frigöras, växa och hantera olika situationer. I mångt och mycket handlar det om att skapa relationer som är bärande.

Rokenes och Hanssen (2016, s.24–25) beskriver att en god hjälpsituation uppstår när yrkesutövaren lyckas att skapa förutsättningar för ett processinriktat förhållningsätt i arbetet med människor. Ett processinriktat förhållningsätt är inriktat på inläring, utveckling, förändring, omsorg eller bättre livskvalitet. Att skapa en god hjälpsituation handlar inte bara om att kommunicera med den andre genom att förmedla information utan även om att bevara värden som främjar samarbete. En bra sådan relation grundar sig på en samarbetsprocess som skapar tillit, trygghet och en känsla av trovärdighet och anknytning. I de fallen innebär en god kommunikation att förhålla sig på ett sätt så att dessa värden besvaras. Vad som anses vara en god kommunikation påverkas och avgörs också av sammanhanget. När samarbetet fungerar på det sättet växer en bärande relation fram. Om den professionellas handlingar är förankrade i en förståelse av den andre kommer handlingarna i sin tur att inverka positivt på relationen. Att känna sig förstådd är också viktigt i sig för att en förändring ska komma till stånd.

Røkenes och Haussen (2016, s.221–222) understryker att vad som är en god kommunikation avgörs av syftet eller målet med samarbetet. En god kommunikation utifrån en

informationsförmedling kan förstås äga rum när budskapet som sänds överensstämmer med det budskap som uppfattas. De båda parterna förstår varandra till följd av att de har utväxlat information och/eller vet vad den andre menar. En god kommunikation kan också avgöras i relation till sammanhanget där det i vissa situationer är lämpligt att prioritera förmedling av information medan det i andra relationer är andra värden som är viktiga. Samtidigt är det ofta så att människor i regel vid en kommunikation vill mer än att bara förmedla information och är det så att man är ute efter ett gott samarbete är det till exempel lättare att utbyta information och förstå varandras uppfattningar om man har kommunicerat med varandra på ett sådant sätt att det har uppstått en bärande relation som präglas av tillit, trygghet och en känsla av kontakt.

Myndiggörande kommunikation innebär att den självständiga myndiga individen inte bara ska medverka utan även också själv förvalta sitt liv. Ett sådant bemötande kan leda till att individens egna krafter och resurser frigörs och bidrar till att individens intressen och behov tas tillvara på ett bättre sätt. Individens medverkan måste anpassas till den enskilda situation och funktionsnivån som råder. Yrkesutövaren kan till exempel kränka individens värdighet om hen förväntar sig självbestämmande och autonomi i en situation där individen saknar resurser och möjligheter att göra egna val. Individen kan dessutom känna sig kränkt över att bli omyndigförklarad, det vill säga om den professionella helt tar kommandot. Ibland kan det ske som en dold form av maktmissbruk en paternalistisk, faderlig, uppifrån-och nedifrån attityd där yrkesutövaren tar kommandot genom att förmedla att: *nu har jag bestämt att du ska vara med och bestämma lite* (Røkenes och Haussen (2016, s. 234).

Røkenes och Haussen (2016, s.266–268) beskriver att den övergripande målsättningen med samarbete är att utveckla och samordna det direkta arbetet med en individ samt att skapa goda förutsättningar för arbetet med varje person. En viktig förutsättning för det fungerade samarbetet beskrivs vara att man är införstådd med sitt område där professionella måste ha en överblick över de förvaltningar, insatser och yrkeskompetenser som finns. När ett samarbete är etablerat måste det formaliseras. Det räcker således inte med hastiga telefonsamtal och korta meddelanden mitt emellan alla andra göromål. Samarbetet bör formaliseras på en nivå att man avsätter tid till diskussioner om alternativa lösningar, ansvarsfördelning och uppföljning. Mötesstrukturen bör vara sådan att den främjar stabilitet och flexibilitet. En fast kärna av personer garanterar stabilitet, en god översikt och kontinuitet. Samtidigt bör det vara möjligt att kalla in andra till enstaka möten för att säkra att den primära uppgiften sköts på ett så bra sätt som möjligt. Det innebär en utmaning. Samtliga måste förplikta sig till en samarbete för individens bästa. Det är viktigt att de medverkande har befogenhet att fatta beslut när gruppen samlas, för att säkra effektiviteten. Alla behöver bidra för att målet ska uppnås. Det är inte ovanligt att det i sådana grupper uppstår något man kan

kalla "kastbollsmentalitet" vilket innebär att en skjuter över ärendet på andra. Om bara de andra gör sitt jobb så löser sig problemet. Samarbete på tvären innebär att alla som medverkar måste vara inställda på att göra sin del mellan mötena, utifrån principen om att alla har något att bidra med i samarbetet för att uppnå ett gemensamt mål: ett bättre liv för individen i fråga. I kommunikationen mellan individer har känslor en given plats. Människor kommunicerar med varandra både verbalt och icke verbalt. Här har kroppen en avgörande roll. Fällman (1996, s. 37) skriver att det högteknologiska samhälle lätt glömmer bort att även kroppsspråket signalerar ett viktigt budskap och menar att det talade språket endast utgör 7 % av meningsinnehållet som överförs med enbart ord, där 38 % förmedlas med hjälp av rösten (röstläge och klang), och hela 55 % med hjälp av kroppsspråket. Således understryker Fällman (1996, s. 39, 83) att kroppsspråket säger mer än ord om människan eftersom ansiktet och ögonen är själens spegel. Trots detta så är det dock så att yrkesutövare i olika situationer pressas till att prestera snarare än att skapa relationer.

Teorierna som i detta avsnitt presenterat är teorier som vuxit fram ut resultat. För att läsaren ska följa med i våra nedanstående diskussioner har vi valt att presentera teorierna innan vi använder dem i diskussionen.

6. DISKUSSION

I denna del presenteras inledningsvis en resultatdiskussion i relation till tidigare forskning, därefter en resultatdiskussion i relation till teoretisk referensram. Sedan följer en metoddiskussion, vilket följs av förslag på framtida forskning. Avslutningsvis summerar vi uppsatsen genom en avslutande kommentar. Nedan sker nu först en presentation av resultatet i relation till tidigare forskning och därefter en diskussion om resultatet i relation till ovan beskrivna teorier.

6.1. Resultat i relation till tidigare forskning

I resultatet presenterades temat *reformerings konsekvenser och möjligheter* samt *insyn i två världar*. Resultaten kommer i följande att diskuteras i relation till tidigare forskning.

Resultatet visar att fysiska mötesplatser har haft betydelse för tidigare samarbete mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna. Cheung och Özcan (2015, s.6) har pekat på att de första två åren det vill säga 2010 – 2012 har haft positiva effekter när det kommer till övergången till reguljära studier för unga mellan 16 – 24 år. Tidigare forskning presenterar vidare att samarbetet mellan organisationerna under åren 2011–2014 har fungerat bra, vilken kan bero på organisationernas möjlighet att träffas. Det går inte att säkerställa att det var de sociala arenorna som var avgörande. Däremot framkommer det i informanternas utsagor att

SMF inledningsvis kom från ett etableringsprojekt vilket innebar att arbetsförmedlare befann sig på den aktuella folkhögskolan.

Resultatet visar att sociala arenor förvunnit och att arbetsbelastningen för arbetsförmedlare har ökat, vilket skulle kunna ha påverkat de senare årens utfall. Informanterna betonar att de tidigare haft ett begränsat antal sökanden där insyn var möjligt, men att detta med åren ökat vilket inneburit en distanserad relation. Det går inte längre för en arbetsförmedlare att ha samma koll som tidigare och ej heller finns tiden för dem att etablera kontakter med andra organisationer på samma sätt. De ingår som informanterna beskriver det, *”inte längre i deras arbetsuppgifter, de ska inte arbeta så länge”*.

Resultatet från vår studie visar att Arbetsförmedlingens kontakt med sökande endast sker genom e-post och telefonsamtal, det vill säga inga fysiska möten. När vi ställde frågan gällande möjlighet till fysiska möten för de deltagare som behöver det, fick vi av samtliga informanter följande svar; *”vi ska inte jobba så länge”*, fler informanter avslutade även meningen med, *”vi ska inte ha den kontakten längre”*. Detta innebär således att vår studie inte stödjer Ekbord och Nääfs rapport gällande möjligheten för personlig service och ett fördjupat stöd för de som behöver detta. Ekborg & Nääfs rapport om digitalisering beskriver nämligen att Arbetsförmedlingen ska erbjuda personlig service när det finns ett motiverat behov. Stöd ska ges på olika nivåer, från självservice för kunder som själva kan driva sina processer till fördjupat stöd för kunder som behöver hjälp att driva sina processer. Ekborg & Nääf betonar att behovet av fysiska möten varierar med individens behov. I linje med Ekborg och Nääf framkommer det tydligt i det nya Regleringsbrevet för 2022 att möjligheterna för arbetssökande att vid behov boka fysiska möten med myndighetens personal ska öka eftersom det kan vara svårt att driva sina egna ärenden digitalt. Resultatet från vår studie styrker inte detta. Vi vill dock betonat att vi i första hand haft fokus på möjligheter för Arbetsförmedlare att möta folkhögskolepedagoger, men oundvikligt har vi kommit in på möjligheter till trepartssamtal och andra möten som berör så väl samarbetet mellan organisationerna som den direkta kontakten med deltagare.

Resultatet från vår studie visar att Arbetsförmedlingen endast jobbar digitalt med deltagare som anvisas till SMF. Vår studie ger inget stöd till tidigare forskning när det berör deltagare på SMF och deras möjligheter att kunna gå emellan olika kanaler i ett ärende. Olika utsagor från informanterna från Arbetsförmedlingen berättar att de inte träffar deltagarna fysiskt utan allt sker digitalt. Detta trots att tidigare forskning visar att det finns ett stort antal av människor som inte har digitala kunskaper och dessa människor riskerar att hamna i digitalt utanförskap.

I sammanhanget är det värt att notera att SMF-deltagare beskrivs som en målgrupp som måste ”*snappas upp direkt*” och motiveras till studier eftersom ”*individen annars bara flyter på*”. I vårt resultat framkommer det att de digitala lösningarna kanske inte alltid är det bästa för vare sig samarbetet eller för individen eftersom informanterna menar att mycket information om deltagaren går förlorad på grund av GDPR och förlusten av kroppsspråket i kommunikationen, såsom individens hälsoproblem. Informanterna berättade att kroppsspråket är viktigt och ett fysiskt möte kan klargöra om deltagaren lider av psykisk ohälsa. Ett fysiskt möte är även viktigt för att säkerställa att deltagare förstår information som hen får om SMF. Informanterna understryker att det är svårt att säkerställa att deltagaren förstår informationen via telefon, brev eller kallelse. En förlust i kommunikationen kan påverka möjligheterna att såväl påbörja som slutföra SMF. Vidare lyfter informanterna fram att det är svårt att säkerställa att deltagaren förstått vad SMF är, de beskriver att man som arbetsförmedlare behöver sitta ned med en del deltagare för att kunna göra mer exakta och precisa bedömningar. Utifrån dessa utsagor gällande exakta och precisa bedömningar funderar vi på vilka konsekvenser det får för samarbetet. Tidigare forskning pekar nämligen på att samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna bygger på att Arbetsförmedlingen hänvisar deltagare till kursen, vilket folkhögskolorna får statsbidrag för, men om deltagarna avbryter utbildningen inom de två första veckorna efter kursstart utgår ingen ersättning till folkhögskolorna för den platsen. Här kan det vara intressant att utforska hur samarbetet mellan Arbetsförmedlingen, folkhögskolorna och deltagarna kan stärkas för att skapa bättre förutsättningar för samtliga parter. Slutförandet är viktigt för båda organisationerna, men kanske framförallt för individens egen bildningsprocess.

Avslutningsvis har det i tidigare forskning lyfts fram att förmedlingsinsatser som ämnar öka sysselsättningsgrad främst fungerar med kontroll. Den ökade kontrollen beskrivs som en biprodukt för det ökade ekonomiska stödet. Forskning stödjer den ökade kontrollen som en del i att individerna fått ett ökat stöd. Detta har kommit att kallas ett villkorat stöd (Forslund och Vikström, 2011, s.31). Arbetsförmedlingens ökade kontrollfunktion är något som stöds i vårt resultat. Informanterna har lyfts utsagor som;

”Arbetsförmedlingen ska inte jobba så längre, vi ska ju vara en kontrollmyndighet”

”Ibland upplever jag att Arbetsförmedlingen har ett mycket större kontrollperspektiv än tidigare, det gör ju att de tappar individen. De ska ha mindre möten, hantera större antal deltagare, och de ska liksom mer kontrollera individen snarare än att tänka att det här är en långt gående insats som kräver samarbete på flera sätt”

”Om inte vår del i kontrollen fungerar kan vi inte förvänta oss förändringar i individens beteenden”

Detta menar vi tydliggör att Arbetsförmedlingens främst uppgift är att utgå från ett kontrollperspektiv. Samtidigt pekas det på missar i kontrollen så som att deltagare är kvar i systemet vecka efter vecka trots att folkhögskolan anmält att de inte dykt upp. Kontrollen beskrivs från Arbetsförmedlingens sida trots detta som viktig eftersom det är viktigt att snappa upp individen snabbt. Samarbetet tycks i denna aspekt vara avgörande. Resultatet pekar på att samarbetet här är viktigt eftersom de båda organisationernas olika perspektiv och förhållningsätt kan nå längre än vad de enskilt kan. Arbetsförmedlingen kan stå för kontrollen och uppstramningen, medan folkhögskolorna kan möta individen och arbeta med motivationen och hitta den inre kraften, gemensamt kan organisationerna samarbeta för en inledande bildningsprocess hos individen, men enskilt blir det svårare.

6.2. Resultat i relation till teoretisk referensram

Resultatet från studien visar på två övergripande teman. Det första temat är *reformerings konsekvenser och möjligheter* vilket har följande underteman *de sociala arenornas betydelse, navigera i en föränderlig värld* och *mellan byråkrati och medmänsklighet*. Det andra temat är *insyn i två världar*. I diskussionen nedan relateras och diskuteras detta till den teoretiska referensram som vuxit fram i och med informanternas utsagor, vilka är; *nätverksstyrning, livslångt lärande* och *yrkes- och myndighetsgörande kommunikation*.

En teori som vuxit fram är Hertting och Vedung (2017) tankar om nätverksstyrning där de beskriver att svåra samhällsproblem idag behöver hanteras tvärs över den offentliga sektorns egna vertikala stuprör, vilket vårt resultat stödjer. Resultaten från vår studie stödjer behovet av att förflytta arbetet från vertikala stuprör till att arbeta tvärsöver dessa, något som tidigare skett men som minskats markant. Informanter belyser vikten av att utbyta resurser och om att anpassa strategier och verksamheter till varandra. Informanternas beskrivningar av att behöva ha insyn i varandra världar tydliggör att de inte själva äger vare sig frågan eller problemet och således inte själva kan kontrollera utfallet. Vilket går i linje med Hertting och Vedungs beskrivningar av nätverkstyrningen, som innefattar ömsesidigt beroende av varandra samt beroende av gemensamma förhandlingar för att kunna fullgöra sina till synes egna uppdrag. Informanterna berättar om enskilda personer som befunnit sig i båda verksamheterna och att detta har medfört såväl en förståelse för målgruppen som insyn i hur samarbetet på bästa sätt kan ske, vilket vi tolkar som att horisontell och flexibel samordning är viktigt för att båda verksamheterna ska lyckas med sitt samarbete så väl som med sina respektive uppdrag för att uppnå bestående effekter och förändringar. Hertting och Vedung (2017) understryker att självorganiserade horisontella relationer mellan samtliga som är berörda av ett samhällsproblem också medför att aktörerna står ansvariga inför varandra. Det gemensamma

ansvaret stöds i vårt resultat, det är viktigt för att möjliggöra förändringar och få goda effekter för såväl organisationerna som för deltagarna.

Insyn i varandras världar vilket vi menar uppstår genom en god nätverksstyrning är något som beskrivit utifrån såväl positiva som negativa utsagor, samtidigt menar vi att detta också tydliggör vikten av samarbetet. Resultatet visar att informanterna har en upplevelse av att de olika organisationerna möter individen utifrån olika perspektiv, även om de båda alltid har samma mål, vilket är att individen ska påbörja en livslång bildningsprocess som kan medföra att denna kan klara sig utan samhällets stödåtgärder. Dels lyfter informanterna fram att folkhögskolorna möter deltagarna med en tanke om långsiktiga lösningar, utifrån ett perspektiv där hela människan blir synlig. Dels beskrivs en arbetsförmedlares arbete främst ligga på de direkta lösningar och på den kontroll som finns i spannet mellan arbete och studier, så ledes varken på långsiktiga planer eller närgående möten med deltagarna, vilket beskrivs medföra att helhetsperspektiv går förlorat. En god nätverkstyrningen kan här skapa bättre möjligheter för alla involverade i SMF. Samtidigt lyfter informanterna fram en förståelse för att en kontrollmyndighet inte kan ha det långsiktiga perspektivet, eftersom de givet uppdraget, behöver kontrollera det som sker här och nu. Givet dessa beskrivningar understryker informanterna att samarbetet, just därför är viktigt. Detta eftersom organisationerna med sina olika perspektiv skulle kunna samarbeta på en djupare nivå tillsammans och så ledes tillsammans nå längre. Informanter beskriver dels en erfarenhet av hur viktigt det är att ha en insyn i varandras organisationer, dels en önskan om att öka förståelsen för att de olika organisationerna fyller olika funktioner, där alla gemensamt blir viktiga för att skapa möjligheter för deltagarna som deltar i SMF. Således är samtliga överens, det är viktigt med insyn i vandra organisationer. Detta är något som vi förstår som en önskan om ett fördjupat nätverksstyrningsamarbete, eftersom en god nätverksstyrning kännetecknas av en uppsättning aktörer som genom att kommunicera på ett uppriktigt och ärligt sätt sonderar möjligheter att frivilligt samordna sig genom att slå ihop eller utväxla resurser med varandra för att lösa problem, fatta beslut, lägga ihop eller sinsemellan byta resurser, vilket har beskrivits av Hertting och Vedung (2017) som något som tydliggör möjligheterna av att skapa ett helhetsperspektiv och en synergieffekt. Detta har förklarats vara avgörande för att enskilda deltagare *"inte skall hamna mellan stolarna"*, vilket flera av våra informanter pekat på som något som oroar dem när samarbetet brister.

Resultatet pekar således på att informanterna har en gemensam grundsyn när det kommer till Arbetsförmedlingen och folkhögskolornas samarbete med SMF, när det gäller målsättningen med kursen, det vill säga, att den studiemotiverande folkhögskolekursen potentiellt ämnar stödja deltagarnas motivation för att vilja studera vidare. Kursen beskriva som något som har som mål att skapa beteendeförändringar hos den enskilda deltagaren vilket i det längre

perspektivet beskrivs möjliggöra för individens självförsörjning. Således tolkar vi det som att det finns en gemensam förståelse för att det livslånga bildningsprojektet är en identitetsprocess där individens process kommer före det problem individen skapar för samhället. Samarbetet mellan organisationerna beskrivs i och med detta som avgörande för att möjliggöra en inledande identitetsprocess, som ligger i linje med ett bildningsprojekt. Båda organisationerna beskriver det tidigare samarbetet och de sociala arenorna som centralt för detta möjliggörande. Ett gott samarbete mellan Arbetsförmedling och folkhögskolorna kan möjliggöra för inledande identitetsprocesser. Samtidigt menar vi att organisationerna i och med detta tillsammans kan vara medskapare för en förskjutning när det kommer till den offentliga debattens förståelse av det livslånga lärandet. En förskjutning som går från ett samhälls- och arbetslivsperspektiv till en mer identitet- och processinriktat arbete.

Det livslånga lärandet beskrivs av Bjursell (2020) som bestående av två grundläggande komponenter; dels *att man ser lärandet som en helhet som uppstår genom samspelet i det sociala sammanhanget*, dels *att man förstår lärandet som något som utgår ifrån individens identitet och förståelse av sig själv*. Här menar vi att Bjursell tydliggör vikten av såväl samspel som sociala sammanhang samt individens identitet och förståelse av sig själv. Något som informanterna själva pekat ut som viktigt för goda resultat gällande SMF:

De sociala arenornas betydelse för mötet mellan Arbetsförmedlingen, folkhögskolorna och deltagarna har av informanterna uttryckts som avgörande för att deltagarna ska kunna påbörja samt fullgöra sitt engagemang i kursen och så också sin egen identitetsprocess mot ett livslångt bildningsprojekt. Informanterna berättar att de begränsade möjligheter för sociala arenor är ett resultat av Arbetsförmedlingens reformering vilket medfört nya digitala lösningarna och vissa svårigheter när det kommer till att fördjupa tidigare möjligheter. Det finns här en motsättning och det blir för oss mycket märkligt i en tid då det livslånga lärandet diskuteras utifrån alla samhällsliga aspekter. En tid då regeringen till och med avsätter pengar specifikt för det livslånga lärandet.

Att de gemensamma sociala arenorna försvunnit menar vi även påverkar möjligheterna för det som Roksen (2016) har kommit att kalla för yrkeskommunikation där relations- och handlingskompetens är avgörande. En god yrkesutövare beskrivs nämligen kunna förhålla sig till den andre på ett sådant sätt att det främjar den andres förmåga att lära, utvecklas och komma till insikt samt frigöra, växa och hantera olika situationer, det handlar om att skapa bärande relationer som möjliggör för ett inledande av en identitetsprocess mot ett livslångt bildningsprojekt. Denna del har idag förskjutits helt till folkhögskolorna, trots att informanterna från båda organisationerna beskriver att mötet är viktigt för helhetsförståelsen och att insyn i bådas organisationer är avgörande för ett gott samarbete som möjliggör

bildningsprojektet. Vi funderar hur organisationerna tillsammans ska kunna förhålla sig till att vara goda yrkesutövare när de inte längre möts?

Trots de minskade sociala arenorna och de förändringar som reformeringen inneburit så lyfter informanterna fram en upplevelse utav att samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna fungerar bra. När informanterna mer konkret ombads beskriva vad bra innebär så lyftes främst kommunikationen som berör anvisning, frånvaro och avhopp fram. Det samarbete som utifrån informanternas utsagor beskrivs fungera bra tolkar vi, är det som Roksen och Haussen (2016) beskriver som informationsförmedling. En god kommunikation utifrån ett informationsförmedlingsperspektiv anses uppstå när budskapet som sänds överensstämmer med budskapet som tas emot. Båda parter förstår således varandra utifrån den utväxling av information som skett. Roksen och Haussen (2016) understryker dock att denna form av kommunikation inte alltid räcker och att det i arbetet med människor i regel behövs mer än bara förmedling av information, detta eftersom människor är medskapare till tillfällena då andra värden kan vara viktigare. En sådan situation beskriver Roksen och Haussen (2016) kunna vara en samarbetsprocess, vilket skapar tillit, trygghet och en känsla av trovärdighet och anknytning något som skapar bärande relationer. Samtidigt menar Roksen och Haussen (2016) att en bärande relation möjliggör för förståelse för varandra på ett helt annat sätt än ren informationsförmedling. När det kommer till informationsförmedling till deltagarna menar informanterna dock att reformeringen skapat vissa svårigheter. I samtliga intervjuer lyfts de minskade antalet fysiska och gemensamma möten fram där informanterna pekar på svårigheter i den direkt kommunikationen med deltagarna eftersom de nu sker digitalt. I relationen till deltagarna beskriver informanterna att mycket går förlorat eftersom man inte kan säkerställa att deltagarna förstått och att arbetsförmedlare får mindre möjligheter att bedöma deltagarnas hälsa och huruvida de kan tillgodogöra sig den kommande kursen. I linje med detta anser vi att Fällman (1996) styrker denna problematik genom att tydliggöra att den verbala kommunikationen endast utgör 7 % av meningsinnehållet, varav 38 % förmedlas med röstläge och klang och där hela 55% totalt går förlorat utan kroppens närvaro. Fällman går så långt att han säger att *ansiktet och ögonen är själens spegel*.

Vidare är det så att den minskade kontakten är något som lyfta upp i samtliga intervjuer och beskrivs inte enbart berör det direkt mötet med deltagarna utan berör också möjligheterna som skapas gentemot varandra som organisationer. I relation till detta beskriver Roksen och Haussen (2016) att den övergripande målsättningen med samarbetet är att utveckla och samordna det direkta arbetet med individerna samt att skapa goda förutsättningar för ett sådant arbete. Goda förutsättningar beskriver författarna framstå när samtliga som samarbetar är införstådda med sitt eget område samt har en överblick över de förvaltningar, insatser och yrkeskompetenser som finns. Bornemark (2018) går så långt så hon uttryckligen

beskriver att omdöme endast växer i utbyte, och att omdömet sitter i såväl miljön som i väggarna. Hon beskriver hur erfarenhetsutbytet är just det som möjliggör lärande situationer. Vilket vi menar tydliggör hur viktigt det är att möta människor, kanske framför allt den målgrupp som idag tillhör SMF. Utan fysiska möten och sociala arenor mellan så väl organisationerna som med deltagarna skapas således mindre möjligheter för de båda att verka för ett livslångt lärande vilket också försvårar individens inledande idenitetsprocessarbete mot *ett livslångt bildningsprojekt*.

Samarbetsstruktur upplevs således vara, inte bara viktigt utan avgörande. Roksen och Haussen (2016) har diskuterat vikten av formaliseringen av möten och samarbete, där telefonsamtal och korta meddelanden mitt i mellan alla andra göromål inte möjliggöra någon formalisering. Snarare behöver samarbeten avsättning av tid till diskussioner om alternativa lösningar, ansvarsfördelning och uppföljningen för att formaliseras. Sådana formaliseringar kan vi inte se i vårt resultat mer än att informanterna beskriver att de försöker arbeta upp digitala rutiner som funktionbrevlåda och huruvida mejlkontakter bör skötas, men att detta alltid sker mitt ibland annat göromål och inte utifrån några samarbetsstrukturer som främjar stabilitet och flexibilitet eller som på något sätt möjliggör för alla att bidra för att målen ska uppnås. I en formaliserad samarbetsstruktur behöver nämligen alla förpliktiga sig utifrån sina organisationer på ett sådant sätt att individens bästa främjas. Resultatet visar att formalisering av samarbetet försvåras genom förkastandet av gemensamma sociala arenor och ett ökat digitaliserande system. En tydlig samarbetsstruktur är som diskuterats ovan beroende av horisontella samarbeten. Samtidigt visar vår studie att det finns brister i det horisontella samarbetet och att detta i mångt och mycket är ett resultat av Arbetsförmedlingens reformering och digitalisering där Arbetsförmedlingens möjligheter att samverka på ett djupare plan förskjutits till att handla om kontroll gällande anvisningar, frånvaro och avbrott, vilket försvårare fördjupade samarbetsmöjligheter.

Arbetsförmedlingens förskjutning till ett allt större kontrollarbete beskrivs vara avgörande för en arbetsförmedlares arbetsbelastning. Men även om det finns en förståelse för detta beskrivs det som en brist då detta omöjliggör det tidigare samarbetet och de möten som medförde att organisationerna tidigare tillsammans kunde samarbete kring deltagarna. Det tidigare sociala arenorna skapade möjligheter för att såväl kunna ge information och möts, som att mötas för att se över hur överenskommelser och informella normer mellan organisationerna efterlevs. Vilket enligt Hertting och Vedung skulle beskrivas skapa brister gällande möjligheten att såväl kontrollera varandra, att synliggöra om det finns fripassagerare som inte lever upp till samarbetets struktur, som att ge god insyn i varandras arbetsområden.

Resultatet visar således att de båda organisationerna tillsammans kan möta detta men att det enskilt blir svårt.

Vi vill illustrera detta med sången, vilket skapas av ett gemensamt utbyte och växelvist samarbete och kontroll på varandra där samtliga tonar in och anpassar sin (verksamhet) utifrån och till de andra. Alla delar möts och blir till, genom samarbete och gemenskap, inte enskilt.

6.3. Fenomenologisk metod

Det fenomenologiska metodvalet var självklart för oss givet att vi var ute efter essensen i upplevelsen av samarbetet mellan organisationerna gällande SMF. Hallberg och Klingberg (2021, s. 180) understryker att fenomenologiska studier främst kännetecknas av fenomenologisk insikt och förförståelse, där fenomenologiska resultat säkras genom ett tydligt fenomenologiskt arbetssätt vilket handlar mer om ett sätt att tänka, att formulera och utarbeta perspektiv, än att följa vissa steg. Därför vill vi som författare för denna uppsats tydligt understryka att vi bakom oss nästan har ett års studier som aktivt haft ett fokus på fenomenologisk metod och filosofin bakom den. Båda författarna har läst kursen *Existentiell vägledning*, där vi praktiskt fått arbeta med den fenomenologiska metoden.

Studien har presenterats i teman med beskrivningar och reflekterande text för att läsaren ska engagera sig i, och förstå innebörd och mening i mänskliga erfarenheter och händelser gällande SMF, något som vi menar är viktigt i forskning.

Den fenomenologiska metoden med dess betoning på den subjektiva upplevelsen och de personliga beskrivningarna har kritiserats och ställts emot den vetenskapliga betoningen på objektivitet, analys och mätbarhet. Detta eftersom den fenomenologiska metoden lägger stor vikt på noggranna och detaljrika beskrivningar av såväl händelser som erfarenheter och upplevelser, vilket medför att de är kritiserade för att endast komma med beskrivningar. Vi håller dock inte med eftersom vår analys av materialet har utvecklats till en djupare förståelse vilket baseras på det deskriptiva materialet vi fått från våra informanter. Genom den fenomenologiska metodansatsen får den personliga upplevelsen utrymme men den har också jämförts och analyserats i relation till andra individers upplevelser, detta för att få fram essensen i upplevelsen, något som är delat och inte enskilt (Denscombe, 2018, s.198).

När det kommer till metodens generaliserbarhet så är den fenomenologiska metoden kritiserad för att inte kunna generalisera data eftersom de sällan berör ett stort antal fall av den företeelse som studerats. Ovanstående kritik vill vi bemöta med att vår studie inte ämnar

söka efter objektiva fakta utan efter essensen i samarbetet mellan de olika parterna, det vill säga, vad som är essensen i samarbetet gällande SMF, de olika parternas beskrivningar om upplevelser om samarbetet, vad som fungerar, vad som inte fungerar och vad som önskas framåt. De personliga beskrivningarna står inte ensamma utan har ställts i relation till varandra och analyserats noggrant i relation till de olika parternas upplevelser. Vi har valt denna metod för att vi har en tilltro till att människans upplevelse är av central betydelse.

En annan kritik som fenomenologiska forskare får utstå är att deras fokus på vardagslivets rutinmässiga aspekter är för vardagligt, trivialt och relativt oviktigt i jämförelse med stora socialpolitiska frågor och studier om ekonomiskt tillväxt (Denscombe 2018, s. 198). Detta vill vi motsätta oss då vi genom vår studie belyser just de stora ekonomiska och socialpolitiska frågorna utifrån fenomenet SMF, samtidigt som vi genom den fenomenologiska metodens förmåga att låta essensen växa fram låtit individernas beskrivningar av deras vardagliga och rutinmässiga arbete få ta plats och bli viktiga.

En annan kritik som riktas mot fenomenologiska studier berör forskarens förförståelse. Vi motsätter oss dock inte den kritiken som riktas mot förförståelsens betydelse och den omöjlighet som det faktiskt är att åsidosätta förstahandsantaganden. Däremot vill vi peka på att självmedvetenhet, självreflektion och reflektion tillsammans om hur uppfattningar formas är det som faktiskt är styrkan i den fenomenologiska metoden och att vi genom vårt tillvägagångssätt kunnat använda oss av vår förförståelse i den mån det är tillåtet och samtidigt skapat utrymme för att säkerställa det vi kommit fram till genom förkastande eller accepterande från informanterna.

I linje med Hallberg och Klingberg (2021, s.181) vill vi lyfta fram att fenomenologiska studier, enligt oss, erbjuder ett kunskapsbidrag som kan ses som ovärderligt, där framför allt vikten av nyanser och distinktion pekas ut som viktiga.

6.4. Forskningsförslag framåt

Vår studie har utifrån ett fenomenologiskt perspektiv studerat samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna gällande SMF. Vår studie visar på de sociala arenornas betydelse för samarbetet men pekar samtidigt på att Arbetsförmedlingens förhållningsätt har förflyttats från ett mer individnära arbete till en form av myndighetsutövning som har mer fokus på distansering och kontroll. Informanterna har på olika sätt uttryckt att nätverksstyrning är viktigt, eftersom samarbetet skapar möjligheter för båda organisationerna att slutföra sina till synes egna projekt.

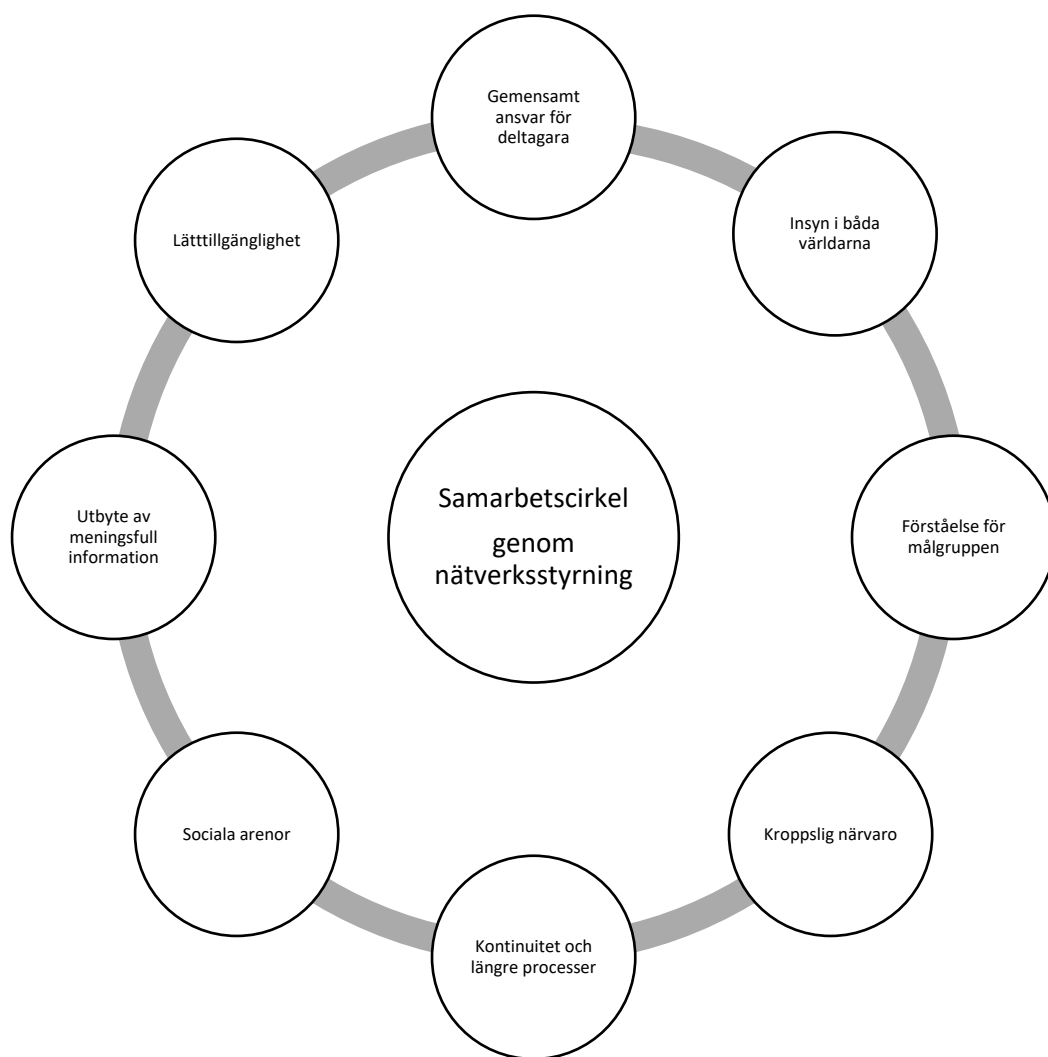
Vi tänker att forskning framåt inom detta område skulle kunna ske genom ett konnektivistiskt perspektiv, med fokus på George Siemens pedagogiska modell för hur kunskaps byggs upp och distribueras av många individer i ett nätverk, där sociala processer mellan uppkopplade människor leder till kunskapsuppbyggnad. Siemens menar nämligen att tidigare teoretiska linser för att förstå lärande inte fullt ut är anpassade för ett lärande som idag förlitar sig på digitala resurser (Skolverket, 2018). Vidare tänker vi att en etnografisk studie av Arbetsförmedlingens arbetssätt gällande SMF kan vara av intresse och funktion för vidare utveckling. En annan viktig forskning som har betydelse för SMF är huruvida deltagarna upplever SMF – *ett deltagarperspektiv*. Det är framför allt menar vi när en har insyn i individernas upplevelser av kursen och när en har förståelse för hur de upplever Arbetsförmedlingen och folkhögskolans roll när det kommer till SMF som en förbättring av kursen och kanske en förändring i relationen till SMF kan ske. En sådan studie ämnar söka efter deltagarperspektivet för att kunna möta människorna som deltar i SMF och minska det stora andel avhopp som idag sker.

6.5. Avslutande diskussion; I skarven mellan nytta och bildning.

Ett begrepp som ofta används i samhället idag är det livslånga lärande. *Men vad innebär egentligen det livslånga lärandet?* Hur samverkar Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna för att det livslånga lärandet ska bli synlig?

Utifrån vår studie vill vi lyfta fram en samarbetscirkel som bygger på en nätverksstyrningsidé vilket sammanfattar de beståndsdelar som växt fram som betydelsefulla i linje med informanternas utsagor.

Det som framkommit i resultatet är *att sociala arenor, kroppslig närvaro, insyn i båda världar, utbyte av meningsfull information, förståelse för målgruppen, lätt tillgänglighet samt kontinuitet och längre processer* är viktigt för ett gott samarbete för de båda organisationerna. Nedanstående cirkel förtydligar och ger en helhetsförståelse för hur samarbetet genom nätverkstyrningen utifrån informanternas utsagor kan se ut för att främja ett gott samarbete som gynnar individen och stärker resan mot en livslångt bildningsprojekt;

Skolan och utbildningen är en av de mest centrala arenorna som samhället har för socialiseringen av framtida medborgare. Folkhögskolan är en organisation som arbetar för att följa deltagarnas lärande under en lång process och Arbetsförmedlingen är den arena dit folk söker sig när de står utan arbetsmöjligheter och behöver så väl stöd för att komma framåt i sökande av arbete som ekonomisk ersättning. SMF ett samarbete som utvecklats mellan dessa organisationer, en utbildningsinsats vilket erbjuds de som är inskrivna på Arbetsförmedlingen, som är 16 år och äldre och saknar gymnasiekompetens och förberedas för det livslånga lärandet. Mötet och samarbetet med individerna i kursen kan enligt ovan utvecklas för att möjliggöra ett sådant lärande, *det livslånga lärandet*.

Samtidigt beskrivs Arbetsförmedlingens främsta fokus vara på att motivera till studier för att bli rustad för att öka sina chanser till jobb – ett samhälleligt fokus. Arbetsförmedlingen har beskrivits som en disciplinerande kontrollmyndighet något som står ganska långt ifrån folkhögskolan, vilka menar att förståelse och kunskap om individen behövs för att styra någon

mot något. Folkhögskolan betonar flertal gånger att individen är i fokus, att individen ska träna deras förmåga att reflektera och att individen själv är den som har de bästa resurserna för att komma underfund med vem de är, vad de vill bli och hur de ska ta sig vidare, ett individnära fokus.

Arbetsförmedlingens reformering har inneburit att de idag arbetar med arbetsmarknadsbedömningar, där profilering utifrån personuppgifter särskiljer deltagare framåt. Risker med detta beskrivs kunna vara att fel deltagare, det vill säga deltagare som inte är redo att gå kursen, givet till exempel försvårade hälsoaspekter, anvisas till kursen vilket försvårar folkhögskolans uppdrag. Detta ser vi som framträdande givet den profilering som idag avgör om deltagaren ska gå kursen och det faktum att Arbetsförmedlingen idag varken frågar eller tillsammans kommer överens med deltagarna om kursen. Detta eftersom SMF idag är en av de två erbjudande Arbetsförmedlingen har för målgruppen. Här ser vi utvecklingspotential enligt ovan cirkel, en potentiell möjlighet för hur samarbetet kan stärkas mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna för att utveckla kunskap och lärande.

Informanterna vittnar om att SMF tidigare var något som bestämdes i samråd med deltagarna efter att Arbetsförmedlingen, folkhögskolorna och deltagarna tillsammans träffats på en informationsträff. Således var deltagaren väl informerad om vad SMF innebar. Idag har det skett förändringar som innebär att deltagarna profileras, och stämmer de in på kriterierna för SMF så är det SMF som erbjuds. En tre månader lång kurs som ämnar mynna ut i en önskan om vidare studier. *Vi undrar hur tre månader egentligen ska kunna rusta en individ för ett livslångt lärande? Hur ska dennes identitetsprocess mot ett livslångt bildningsprojekt både påbörjas och helt överläggas till individen själv på tre månader?*

Detta behöver förstås i ljuset av att målgruppen för SMF ser helt annorlunda ut idag än vad det initialt gjorde, således också förutsättningarna för att genomföra kursen. Tre månader beskrivs av samtliga informanter som alldeles för kort utifrån den deltagargrupp de idag tar emot. På förslag framåt har informanter lyft fram att SMF utifrån ett livslångt bildningsprojekt borde vara en insats som erbjuds fram tills individen har en tydlig plan – där folkhögskolorna får möjlighet att arbeta processinriktat med bildningsprojektet, en insats som fortfarande kan kontrolleras av Arbetsförmedlingen, men som genom en längre insats kanske kan medföra större förändringar för samhället i stort.

I det här sammanhanget blir frihetsbegreppet centralt. Samhället har ett ansvar för individen, men individen som vill få stöd från samhället accepterar samtidigt att frilägga sin frihet, samhället kan omöjligtvis erbjuda ekonomisk ersättning utan någon insats tillbaka. Samtidigt är samhället beroende av att hitta de optimala lösningarna som möjliggör att en

identitetsprocess mot ett livslångt bildningsprojekt påbörjas. Arbetsförmedlingen är idag begränsad till att erbjuda denna insats för att motivera sökande till vidare studier. Detta är en reglerad frihet som befinner sig i spänningen mellan frihet, motivation och kontroll. Kan man verkligen främja individens motivation till lärande, när Arbetsförmedlingen kontrollerar och styr individen till att under tre månader både påbörja och utveckla en motivation att utföra utbildningar som tillfredsställer samhällets vilja? Är inte en bättre målsättning att främja individens utveckling så att viljan växer fram hos individen, så att individen själv ser de fördelar som ett livslångt lärande faktiskt har att erbjuda? Kan tre månader då vara för kort tid för att möjliggöra detta?

Vi menar att det finns något att hämta i samarbetet mellan organisationerna eftersom folkhögskolorna har ett demokratiskt uppdrag, vilket ämnar skapa delaktighet och inflytande i det egna livet. Ansvar för att verka för det livslånga lärandet och kompetensutvecklingen har bland annat lagts på folkhögskolorna. Att bedriva SMF menar vi är ett led i detta. Något som både kan möjliggöra som skapa förutsättningar för att deltagarna så väl utvecklar en tanke om ett livslångt lärande som påbörjar den resan, vilket skulle gynna samhället och deltagarna själva.

Som tidigare beskrivit anses folkhögskolorna svara ann bra mot målgruppen som ingår i SMF samtidigt tänker vi att folkhögskolornas existensberättigande också svara ann bra mot tanken om det livslånga lärandet. Bjursell (2020) beskriver att det livslånga lärandet handlar om en förändringsprocess som sker under hela livet och att dessa sker inom tre övergripande område (a) *att utvecklas som människa*, (b) *att utvecklas i arbetslivet*, (c) *att utvecklas som samhällsmedborgare*, där den offentliga diskussion om det livslånga lärandet beskrivs ha haft ett fokus på det livslånga lärandet utifrån arbetsliv och samhälle och att man således missat att fokusera på det livslånga lärandet utifrån ett individperspektiv där individens identitetsprocess i relation till det livslånga lärandet får bli centralt.

Här menar vi att samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna har en central roll eftersom de tillsammans täcker in alla tre övergripande områden, vilket kan stödja individens inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden, där folkhögskolorna genom en längre insats kan få möjlighet att både förmedla och främja livslång lust att lära.

REFERENSLISTA

Adams, M. (2013). *A concise Introduction to Existential Counselling*. Sage.

Andersson. P.E. (2011) *Kommunerna och arbetsmarknadspolitiken; En redogörelse för aktuell lagstiftning och samverkansformer*. Sveriges kommuner och landsting. Avdelning för lärande och arbetsmarknad.

Arbetsförmedlingen. (u.å,a). *Studiemotiverande kurs på folkhögskola*.
<https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/extra-stod/stod-a-o/studiemotiverande-kurs-pa-folkhogskola> (Hämtad 2022-03-29)

Arbetsförmedlingen. (u.å,b) *Vår historia*.
<https://arbetsformedlingen.se/om-oss/var-verksamhet/nu-och-da/historia>

Bjursell. C. (2020). *Nationellt kompetenscentrum för livslångt lärande*. Encell.
<https://ju.se/center/encell/kunskapsbank/reportage/reportage/2020-01-30-rapport-tre-perspektiv-pa-livslangt-larande.html> (Hämtad 2022-04-29).

Bornemark. J. (2018). *Det omätbaras renässans*. Studentlitteratur.

Cheung. M. och Özcan.G (2015) *Arbetsförmedlingens återrapporering. Effektutvärdering av studiemotiverande kurser för arbetslösa*. Redovisning av regeringsuppdrag A2014/2021/A. <https://www.statskontoret.se/pagaende-uppdrag/>
<https://www.statskontoret.se/publicerat/publikationer/publikationer/utvardering-av-strategin-for-unga-som-varken-arbetar-eller-studerar.-slutrapport/>

Denscombe. M. (2018). *Forskningshandboken*. Studentlitteratur.

Ekborg. P och Nääf. A (2018). *Arbetsförmedlingens stöd till arbetssökande som inte använder digitala tjänster*. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring IAF.
<https://www.iaf.se/globalassets/dokument/rapporter/2017-2018/2018-11-arbetsformedlingens-stod-till-arbetssokande-som-inte-anvander-digitala-tjanster.pdf>

Engelmark (2021) *Livslångt lärande tvingar lärosäten att tänka nytt*
<https://www.tidningencurie.se/nyheter/2021/09/21/livslangt-larande-tvingar-larosatena-att-tanka-nytt/#>

Fejes. A och Thornberg. R. (2019). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm. Liber.

Forslund. A, och Vikström. J. (2011). *Arbetsmarknadspolitikens effekter på sysselställning och arbetslöshet – en översikt*. IFAU Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering. Rapport 2011:7. <https://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2011/r11-07-arbetsmarknadspolitikens-effekter-pa-sysselsattning-och-arbetsloshet-en-oversikt.pdf> (Hämtad 2022 - 03-07).

Folkbildningsrådet (2018, a) *Statsbidrag till folkbildningen*. (Hämtad 2022-03-29)

Folkbildningsrådet (2018, b) *Statens syfte med att stödja folkbildningen*. (Hämtad 2022-03-29)

Folkbildningsrådet (2019) *Folkbildningens roll i en digital framtid*.
<https://www.folkbildningsradet.se/om-folkbildningsradet/aktuellt/nyheter/2019/folkbildningens-roll-i-en-digital-framtid/>

Folkbildningsrådet (2022, a) *Statens syfte och folkbildningens uppdrag – hur är statens uppdrag till folkbildningen formulerat?* (Hämtad 2022-03-29)

Folkbildningsrådet (2022, b) *Studiemotiverande folkhögskolekurs*.
<https://www.folkbildningsradet.se/om-folkhogskolan/etablering-arbetsmarknadsatgarder-och-manskliga-rattigheter/studiemotiverande-folkhogskolekurs/> (Hämtad 2022-03-29)

Folkbildningsrådet (2022 c). *Folkbildningsrådets samlade bedömning 2021*.
Folkbildningsrådet.
<https://www.folkbildningsradet.se/globalassets/rapporter/2022/folkbildningsradets-samlade-bedomning-2021.pdf?epieditmode=true>

Fällman, B (1996). *Tala och engagera*. Lund. Studentlitteratur.

Herting. N, och Vedung. E (2017). *Den utvärderingstäta politiken: styrning och utvärdering i svensk storstadspolitisk*. Studentlitteratur AB.

Røkenes. O.D. och Haussen. P.H. (2016). *Samverkan i yrkesrollen i Bära eller brista*.

Klingberg, Y. och Hallberg, U. (2021). *Kvalitativa metoder helt enkelt*. Studentlitteratur.

Liljeberg, L. (2016). *Effekter för olika deltagargrupper inom arbetsmarknadsutbildningen*. Institution för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

Lindell, E, Righard, E, Lejhall, J (2017). *Studiemotiverande folkhögskolekurs: perspektive på folkbildning och arbetsmarknadsåtgärder*. Folkbildningsrådet.
https://www.folkbildningsradet.se/globalassets/rapporter/2017/fbr_rapport_smf_2017_original_webb.pdf (hämtad 2022-03-20)

Lorentz, H. (2021). *Svensk folkbildning – en introduktion*. Interfuturum förlag.

Persson, M. (2018). *Tillämpad makroekonomi*.

Regeringskansliet. (2020). *Kompetensförsörjning och livslångt lärande*.
<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/regeringens-strategiska-samverkansprogram/kompetensforsorjning-och-livslangt-larande-varen-2020/> (hämtad 2022-03-29).

Regleringsbrev. (2022). *Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Arbetsförmedlingen*. <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?RBID=22276> (Hämtad 2022-05-01).

Røkenes, O. (2016). Relationskompetens och kommunikation i *Bära eller brista*.

Skolverket. (2018). *Digitaliseringen i skolan: möjligheter och utmaningar*. Stockholm. Skolverket.

Skolverket. (2022). *Motverka avhopp från skolan och organisera för kommunernas aktivitetsansvar*. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/motverka-avhopp-fran-skolan-och-organisera-for-kommunernas-aktivitetsansvar>

Socialstyrelsen. (2011). Resultat av remiss för begrepp samverkan, samarbete, samordning, samråd, synkrotisering.

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/ovrigt/terminologi-resultat-remiss-begrepp-for-bland-annat-samverkan-2012.pdf>

Sohlman. Å. (2010). *Arbetsmarknadspolitik för att motverka långa arbetslöshetstider*. Enheten för ekonomisk politik och arbetsmarknad. LO.
[https://mellansverige.lo.se/home/lo/res.nsf/vres/lo_fakta_1366027492914_sohlman_rapport_pdf/\\$file/Sohlman-rapport.pdf](https://mellansverige.lo.se/home/lo/res.nsf/vres/lo_fakta_1366027492914_sohlman_rapport_pdf/$file/Sohlman-rapport.pdf) (Hämtad 2020-03-20)

Sveriges folkhögskolor. (2022, a). *Det här är folkhögskolan*.
<https://www.sverigesfolkhogskolor.se/om-folkhogskola/?nav=true#> (Hämtad 22-03-29)

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning*. (Hämtad 2022-03-16).

Warschauser. M. (2003). *Technology and Social Inclusion. Rethinking the Digital Divide*. The MIT press, Cambridge, London.
https://clixplatform.tiss.edu/software/Research_data/Research_data_backup_HDD_20170601/Research%20data/miz_std_baseline/readings/%5BMark_Warschauer%5D_Technology_and_Social_Inclusion.pdf (Hämtad 2022-05-01).

Zahavi, D. (2019). *Phenomenology, the basics*. Routledge.

BILAGA 1; MISSIV LETTER

Hej!

Vi är två studenter som skriver en magisteruppsats som kommer att utvärdera den studiemotiverande folkhögskolekursen (SMF) som folkhögskolor erbjuder i samarbete med Arbetsförmedlingen. Vi kommer att fördjupa oss i forskning och litteratur kring (SMF), och kommer att genomföra intervjuer med chefer, pedagoger, rektorer samt arbetsförmedlare.

Därför vänder vi oss till dig, som har kunskap, utbildning och erfarenheter som är värdefulla för vår undersökning. Kan vi få intervjua dig?

Intervjun består av mellan 10-15 frågor och vår förhoppning är att en givande diskussion kommer att uppstå, där fokus ligger på din levda erfarenhet kring ämnet (SMF).

Intervjun beräknas att ta cirka 45 -60 minuter och vi hoppas att du har möjlighet att delta. Intervjun genomförs i linje med Vetenskapsrådets forskningsetiska principer vilket innebär att deltagandet är frivilligt och om du så skulle vilja så kan du när som helst avbryta intervjun och därmed också ditt deltagande. Ditt deltagande kommer att behandlas konfidentiellt och resultatet kommer endast att användas i vår magisteruppsats. Uppsatsen kommer att publiceras i Diva, digitala Vetenskapliga Arkivet, som är ett öppet arkiv för forskningspublikationer och studentuppsatser i Sverige.

Om du har frågor eller funderingar gällande medverkan är du välkommen att kontakta oss eller vår handledare för mer information.

Med vänliga hälsningar

Rana Mansor ranamansor@hotmail.com
Xandra Törnström xandratornstrom@outlook.com
Susanna Toivanen Susanna.toivanen@mdu.se

Digitalt Missivbrev

<https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=836mq8EmJoSv7k7irqoBO38r6Vi7675NlbiF4CYFo3BUN1kxRERYSFNLRkpFUE5PT1VVQoUoTE4zQS4u>

BILIGA 2; INTERVJUGUID

Information till deltagare

- Information om etiska regler
- Tillåtelse för inspelning av intervju
- Information om oss själva som studenter

Bakgrundsfrågor till deltagare:

Vad har du för befattning

Hur länge har du arbetat inom SMF

Din utbildningsbakgrund

Idéburen eller statligt ägt folkhögskola

Frågor:

Kan du berätta om SMF (*varför finns den, vad ämnar den lösa för problem, vad är det önskade resultatet, hur bedömer ni deltagare till SMF*)

Hur upplever du samarbetet? (Arbetsförmedlingen och Folkhögskolan)

Finns det skillnader från ert samarbete sedan SMF startade och nu?

Finns det något som behöver utvecklas/ändras/ förbättras?

Vilket stöd och kompetensutveckling behövs för att lyckas med SMF-uppdraget på ett gynnsamt sätt?

Har digitaliseringen påverkat ert samarbete med folkhögskola/arbetsförmedling/deltagare.

Finns det områden där ni kan utvecklas tillsammans framåt?

Eventuellt övriga frågor:

Är det något du vill lägga till eller komplettera?

TACK FÖR ATT DU DELTOG

Box 883, 721 23 Västerås **Tfn:** 021-10 13 00
Box 325, 631 05 Eskilstuna **Tfn:** 016-15 36 00
E-mail: info@mdu.se **Web:** www.mdu.se